

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผล
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 4 สระบุรี

RELATIONSHIP BETWEEN GOOD GOVERNANCE AND
EFFECTIVENESS OF SECONDARY SCHOOLS UNDER SARABURI
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4

อุษารัตน์ ดาวลอย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผล
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 4 สระบุรี

อุษารัตน์ ดาวลอย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผล
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

Relationship between Good Governance and Effectiveness of
Secondary Schools under Saraburi Secondary Educational Service
Area Office 4

ชื่อ - นามสกุล

นางสาวอุษารัตน์ คาวลอย

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, ปร.ค.

ปีการศึกษา

2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ค.)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์ประภา อมรกิจภิญญา โย, ปร.ค.)

..... กรรมการ
(อาจารย์ชัยอนันต์ มั่นคง, ศษ.ค.)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, ปร.ค.)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล, ค.อ.ม.)

วันที่..25.. เดือน...กุมภาพันธ์... พ.ศ. 2562

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี
ชื่อ - นามสกุล	นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, ประ.ด.
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติการหน้าที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 302 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถามแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี มีการใช้หลักธรรมาภิบาลทั้งภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี มีทิศทางบวกและขนาดความสัมพันธ์ = .897 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหาร หลักธรรมาภิบาล ประสิทธิภาพ

Thesis Title	Relationship between Good Governance and Effectiveness of Secondary Schools under Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4
Name – Surname	Miss Usarat Daoloi
Program	Educational Administration
Thesis Advisor	Assistant Professor Pimolpun Phetsombat, Ph.D.
Academic Year	2018

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the administration with good governance of school administrators under Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4, 2) the effectiveness of Secondary Schools under Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4, and 3) relationship between good governance and effectiveness of Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4.

Three hundred and two teachers in Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4 of academic year 2018 were chosen by simple random method. The research instrument was a 5 rating-scale questionnaire. The statistics for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson Product Moment Correlation.

The major findings revealed that 1) the administration with good governance of school administrators under Saraburi Secondary Educational Service Area Office 4 showed a high level in an overview and particular viewpoint, 2) the effectiveness of these schools were at the high level in an overview and particular viewpoint, and 3) the relationship between good governance and effectiveness of these schools was at the level of .05 with positive direction and the .897 relationship size.

Keywords: administration, good governance, effectiveness

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง ประธานคณะกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์ประกาย อมรกิจภิญญา โย ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการสอบ และ ดร.ชัยอนันต์ มั่นคง กรรมการสอบ ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการร่วมพิจารณา ตลอดจนให้คำแนะนำ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์ ดร.อธิคุณ สินธนาปัญญา ผศ.ดร.เสวียน เจนเขว่า ดร.วิษณุ เปรี้ยวนัม และ นายจงจิตร ดวงสนาม ที่กรุณาสละเวลาให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่อนุญาต ให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยกับครูผู้สอน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 21 โรงเรียน

ขอขอบคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเพื่อบูชา แต่ บิดา มารดา และครูอาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอน จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จและภูมิใจ ในวันนี้

อุยารัตน์ ดาวลอย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(10)
บทที่ 1 บทนำ.....	11
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....	11
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	13
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	13
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	16
1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	17
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักกรรมภิบาล.....	18
2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล.....	55
2.3 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4.....	62
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	75
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	75
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	77
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	81
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	82
4.3 ผลการวิเคราะห์การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี.....	83
4.4 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี.....	90
4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล กับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	94
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	96
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	100
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	115
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	116
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	123
ภาคผนวก ค ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC).....	135
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	143
ภาคผนวก จ รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้เก็บข้อมูล.....	151
ภาคผนวก ฉ หนังสือราชการเพื่อขอเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในงานวิจัย.....	153
ประวัติผู้เขียน.....	156

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 จำนวนครูผู้สอนในสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ณ วันที่ 10 มิ.ย. 60.....	65
ตารางที่ 3.1 จำนวนครูผู้สอนในสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ณ วันที่ 10 มิ.ย. 60.....	75
ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของตัวอย่างแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน.....	82
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี.....	84
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักนิติธรรม Rule of Laws.....	85
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักคุณธรรม Ethics.....	86
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความโปร่งใส Transparency.....	87
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม Participation.....	87
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ Accountability.....	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า Value for Money.....	89
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี.....	90
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน.....	91
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง.....	92
ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก.....	92
ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน โรงเรียน.....	93
ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี.....	95

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	หน้า 16
--------------------------------------	---------

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นหลักการปัจจัยสำคัญในการทำให้ประสบความสำเร็จ ได้รับการยอมรับจากสถาบันนานาชาติ โดยมีการนำมาใช้ครั้งแรกในปี ค.ศ.1989 ปรากฏในรายงานของธนาคารโลก (World Bank) ต่อจากนั้นมีหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ทั้งคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิกแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP) สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program: UNDP) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) นั้น

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีกรอบแนวทางการปฏิรูปใน 4 ด้าน คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคูครูยุคใหม่ การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ การพัฒนาการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น.ก) และในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดเป้าหมายด้านธรรมาภิบาล มุ่งให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการหน่วยงาน ซึ่งให้มีการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทย มีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรีของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 24-25)

การบริหารงานในสถานศึกษา สามารถที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานให้มีศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำ ให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัวรวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดระบบการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไปให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล ที่ยึดทั้งหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์และนโยบายสู่การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550. น.53)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564) สาระสำคัญสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว 20 ปี เพื่อให้การพัฒนาในทุกมิติมีการบูรณาการบนทางสายกลาง มีความพอประมาณ มีเหตุผล รวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี สอดคล้องกับภูมิสังคม การพัฒนาทุกด้าน มีคุณภาพทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศน์ มีความสอดคล้อง เกื้อกูล และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาในมิติหนึ่งต้องไม่ส่งผลกระทบต่อมิติอื่นๆ รวมทั้งต้องมุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคนทุกวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการ เพื่อสร้างความเข้มแข็ง มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม นำไปสู่การสร้างสังคมที่พึงปรารถนา รวมถึงรักษา ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและเหมาะสม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ดำเนินงานและกำหนดแนวทางในการบริหาร จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นโยบายรัฐบาลด้านสังคม และคุณภาพชีวิต แผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) นโยบาย กลยุทธ์ จุดเน้น เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนา

คุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวคิดการพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สู่เป้าหมายสุดท้ายการพัฒนานักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพตามศักยภาพอย่างเท่าเทียมกัน ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากความเป็นมาและความสำคัญ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ปัจจุบันการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ของผู้บริหารสถานศึกษามากน้อยเพียงใด ผลการวิจัยที่ได้จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารสถานศึกษานำไปประกอบการวางแผนในการบริหารจัดการ การพัฒนาตนเอง แก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการคุณภาพการศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

1.2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

1.3.1.1 หลักธรรมาภิบาล ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มีหลัก 6 ประการ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

1.3.1.2 ประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียน โดยใช้ตามหลักทฤษฎีของ มอทท์ (Mott, 1972) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนประกอบด้วยความสามารถ 4 ประการ คือ ความ

สามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จากสถานศึกษา จำนวน 21 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,360 คน

1.3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จากสถานศึกษา จำนวน 21 แห่ง รวมทั้งสิ้น 302 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ตารางของเคร์จซ์และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p.608)

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ได้ให้ความหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยไว้ ดังนี้

1.4.1 หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการการดำเนินงานของทุกภาคส่วนที่จะจัดการกิจการในทุกระดับ ประกอบด้วยกลไก กระบวนการ และสถาบันต่างๆ ที่ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นบนหลักการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ตระหนักและรับผิดชอบต่อหน้าที่ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.4.2 หลักนิติธรรม หมายถึง ผู้บริหารมีการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของโรงเรียนอย่างชัดเจน อันเป็นที่ยอมรับของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรทุกคนปฏิบัติงานตามนโยบาย ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี

1.4.3 หลักด้านหลักคุณธรรม หมายถึง ผู้บริหารวางตนเป็นกลาง พิจารณาตัดสินเรื่องต่างๆ ยึดมั่นในความถูกต้อง มีเหตุผล เที่ยงธรรมเป็นธรรม และมีความชอบธรรม ส่งเสริมให้บุคลากรยึดถือความซื่อสัตย์ อุดหนุน มีระเบียบวินัย เสียสละ และมีน้ำใจในการปฏิบัติหน้าที่

1.4.4 หลักความโปร่งใส หมายถึง ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ปรับปรุงระบบและกลไกกระบวนการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และให้มีการตรวจสอบประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

1.4.5 หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะและการตัดสินใจแก้ปัญหา สนับสนุนการทำงานเป็นทีมเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

1.4.6 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้บริหารการมีความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเต็มความสามารถให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน มีจิตสำนึกต่อหน้าที่ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องยอมรับผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการไม่ละทิ้งหน้าที่ และปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ

1.4.7 หลักความคุ้มค่า หมายถึง ผู้บริหารบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม จัดทำแผนปฏิบัติงานจากการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาที่แท้จริง ควบคุมกำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

1.4.8 ประสิทธิภาพ หมายถึง การบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รักษาไว้ซึ่งทั้งทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์และไม่สร้างความเครียดแก่สมาชิกสมาชิกเกิดความพึงพอใจในงาน ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร และรับผิดชอบต่อปัญหาหรือข้อยุ่งยากที่เกิดขึ้น และองค์กรส่วนรวมสามารถปรับตัวและพัฒนาเพื่อดำรงอยู่ต่อไปได้

1.4.9 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหาร และครูร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานและการเรียนการสอน รวมถึงร่วมกันการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้าทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยการรับเอาแนวคิดนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการวางแผนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการของชุมชน

1.4.10 ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งในด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง โดยพิจารณาจากเกรดเฉลี่ยโดยรวมของนักเรียน จำนวนร้อยละของนักเรียนที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ความสามารถด้านวิชาการของนักเรียน ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาสื่อ นวัตกรรมรวมทั้งจัดบรรยากาศและจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม

1.4.11 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก หมายถึง ผู้บริหาร และครูมีความสามารถในการดำเนินงานด้านการบริหารการศึกษา ส่งเสริมให้ครูการอบรมตั้งสอน

ให้นักเรียนเป็นคนที่มีความดี มีคุณธรรมจริยธรรม และส่งเสริมให้นักเรียนแสดงออก พฤติกรรมต่างๆ ที่พึงประสงค์ต่อสังคม รู้จักพัฒนาตนเองให้ได้รับการยกย่อง มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

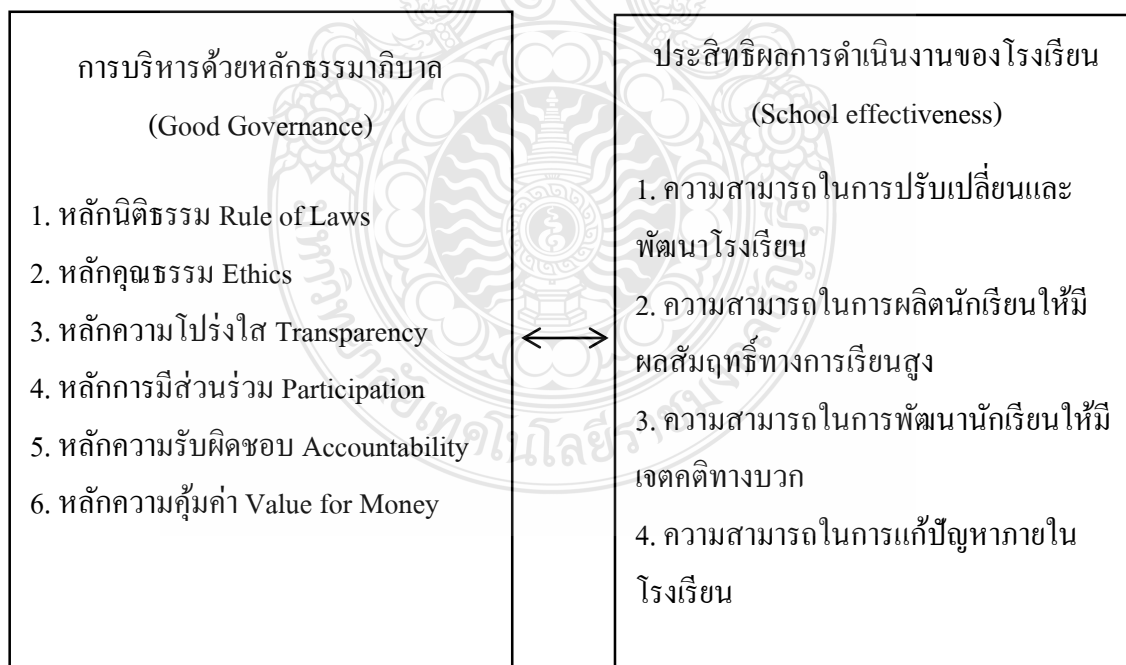
1.4.12 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน การปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่งเสริม ให้นักเรียนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับจากชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยบรรลุตาม วัตถุประสงค์ของโรงเรียน

1.4.13 โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

1.4.14 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ สถานศึกษา และหัวหน้าฝ่ายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

1.4.15 ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1.6.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนและกำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

1.6.2 ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
- 2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล
- 2.3 บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) (ออนไลน์) กล่าวว่า การบริหารจัดการที่ดี คือ ระบบโครงสร้าง กระบวนการต่างๆ ที่ได้วางแนวปฏิบัติหรือวางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม เพื่อให้ส่วนต่างๆ ของสังคมมีการพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และเป็นธรรม เนื่องจากการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นกลไกภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคประชาชน ต่างก็เป็นองค์กรรมในการแสดงความคิดเห็น เพราะประชาชนเป็นผู้รับประโยชน์โดยตรง

คัสกรณ เพชรดี (2551, น.5) กล่าวว่า การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษา ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของหลักธรรมาภิบาลมีดังนี้ หลักนิติธรรม คือ การทำให้กฎหมาย กฎกติกาต่างๆ เป็นที่ยอมรับของประชาชน ให้มีการปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม หลักความโปร่งใส คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ หลักการมีส่วนร่วม คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญของสังคม โดยประชาชนมีความสามัคคี ร่วมมือในการทำงานเรื่องสำคัญ หลักความรับผิดชอบ คือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยพยายามหาทางออกที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกันได้ หลักความคุ้มค่า คือ การทำให้สังคมไทย เป็นสังคมที่รู้คุณค่า ทรัพยากรธรรมชาติ และบริหารงาน ด้วยความประหยัด มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งการนำธรรมาภิบาลมาจัดกรอบรูปแบบของการบริหารจัดการ จึงเป็น โอกาสอันดีที่จะทำให้ทราบได้ว่า

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอยู่ในระดับใด สามารถที่จะประเมินมาตรฐานของสถานศึกษานั้นๆ ได้

ลัดดา ผลวัฒนะ (2557, น.16) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นแนวความคิดหลักการพื้นฐาน และวิธีการปฏิบัติงาน หรือการบริหารงาน โดยยึดถือระบบคุณธรรม และจริยธรรม เป็นแนวทางในการจัดการ และการควบคุม ดูแลการดำเนินการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ภายใต้ความคาดหวังว่าจะก่อให้เกิดผลสุดท้าย ในองค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความเป็นธรรม ความสุจริต โปร่งใส ความคุ้มค่า คำนึงถึงบทบาทและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ธรรมาภิบาลจึงเป็น เครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาองค์กรและสังคม ประเทศชาติอย่างแท้จริง การพัฒนาอย่างยั่งยืนจะทำได้เลยหากประเทศหรือองค์กรนั้นปราศจาก Good Governance โดยเฉพาะในองค์กรทางการศึกษา หากนำธรรมาภิบาลมาใช้กับการบริหาร จะเป็นต้นแบบการบริหารที่สามารถทำให้ทุกฝ่ายสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคี และร่วมกันเป็นพลังในการสร้างชาติต่อไป

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ได้กำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” ในภาพรวม ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในการกระทำการกิจใดภารกิจหนึ่งว่าต้องมี ความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายในสิ่งเหล่านี้ คือ

- 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- 3) ประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
- 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

ราชกิจจานุเบกษา (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, น.16-17) บัญญัติว่ารัฐต้องจัดให้มีองค์กรของรัฐที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อรับผิดชอบและกำกับ การดำเนินการป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์ไม่เป็นธรรม บุคคลและชุมชนต้องได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐ จะต้องคำนึงถึงเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ความปลอดภัย ความเป็นธรรม ให้เกิดความเป็นธรรม ในหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 ได้บัญญัติไว้ว่า

รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

หลักธรรมาภิบาลได้บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายสูงสุดของประเทศ นอกจากนั้นยังได้บรรจุในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤตินิชอบ และได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) รัฐบาลเป็นผู้นำในการวางนโยบายขับเคลื่อนประเทศ การดำเนินนโยบายด้านต่างๆ ภายใต้กฎหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้วย

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้น ประกอบด้วยการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า มีการติดตามประเมินผล สามารถตรวจสอบได้ การปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีการใช้อำนาจข้อบังคับของกฎหมาย อย่างเคร่งครัด และให้บริการอย่างเท่าเทียมเสมอภาคกัน รับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ แสดงความคิดเห็น มีการกระจายอำนาจ และหลักความรับผิดชอบทางการบริหารในเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม ต้องมีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม

ความหมายเกี่ยวกับธรรมาภิบาล

เนื่องจากมีผู้ให้คำนิยามความหมายของคำว่าธรรมาภิบาลไว้มาก รวมทั้งองค์กรต่างๆ ที่ได้นำไปใช้นั้นจึงมีการรวบรวมจากองค์กรและบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการส่งเสริมธรรมาภิบาล ดังนี้

United Nation and Development Program (UNPD) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจที่จะจัดการกิจการของประเทศในทุกระดับ ประกอบด้วยกลไก กระบวนการ และสถาบันต่างๆ ที่ประชาชนและกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันบนหลักการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การส่งเสริมหลักนิติธรรมเพื่อให้มั่นใจว่าการจัดลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมขึ้นอยู่กับความเห็นพ้องต้องกันทางสังคม และเสียงของชนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับการพิจารณาในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนา (สุจิต นิมิตกุล, 2543, น.13-24)

ธนาคารโลกหรือ World Bank ได้นำไปใช้ครั้งแรกเมื่อประมาณปี ค.ศ.1989 ซึ่งใช้ในรายงานเรื่อง “Sub - Sahara : From Crisis to Sustainable Growth” (นฤมล ทับจุมพล, 2541) กล่าวว่า

good governance เป็นลักษณะและวิถีทางของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมืองโดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนา โดยนัยของความหมายของธนาคารโลก เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการมีธรรมาภิบาลเพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระ ที่ทำให้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญา อีกทั้งระบบราชการฝ่ายนิติบัญญัติและสื่อที่มีความโปร่งใสรับผิชอบและตรวจสอบได้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคี และร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความร่วมมืออันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพร.) (2552) กล่าวว่า ธรรมรัฐ หรือธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหลักการบริหารหรือการปกครองที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ธรรมาภิบาลพัฒนาขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจที่เกิดจากการพัฒนาประเทศอย่างไม่ยั่งยืนอันมีสาเหตุสำคัญมาจากความตกต่ำทางด้านคุณธรรมจริยธรรมในทุกวิชาชีพ และความบกพร่อง อ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพของกลไกการบริหารจัดการทุกระดับ ทั้งในระดับประเทศและระดับองค์กรทั้งในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือแม้แต่ในภาคสังคม

ปธาน สุวรรณมงคล (2558) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล เป็นหลักการบริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน และประเทศชาติโดยยึดหลักเหตุผลและความเป็นธรรม กล่าวอีกแง่หนึ่ง ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการ (principles) และแนวทาง (guidelines) สำหรับการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักกาที่กำหนด

สมมาตร คงชื่นสิน (2556, น.17) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการกำกับดูแลของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนที่อยู่บนความเสมอภาค ยุติธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาและความเจริญของประเทศชาติ

บัณฑิต โลกโพธ (2556, น.26) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล คือ การปกครองที่ดี โดยใช้กฎระเบียบที่เหมาะสม ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ยึดความถูกต้องเป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีความตระหนักและรับผิดชอบในหน้าที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะ使人อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประเทศชาติมีความมั่นคง

พระสกล ฐานธมฺโม (อินทร์คล้าย) (2556, น.10) ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศโดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบ 3 ส่วน ของสังคมเข้าด้วยกัน คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจสังคม และการเมืองอย่างสมดุล ซึ่งจะส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินให้มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศไทยเป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

มีชัย ไสกันทัต (2552, น.6) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการที่ดีโดยใช้กฎกติกาที่เหมาะสม ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมยึดความถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีความตระหนัก และรับผิดชอบในหน้าที่ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะ使人อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกๆ ด้าน

อัมพร พุดมี (2551, น.19) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการทำงานหรือหลักการบริหารงานที่ทำให้งานสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบต่อและหลักความคุ้มค่า

ทักษิณา เหลืองทวีผล (2551, น.26) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง ระบบกลไกของรัฐที่มีความแข็งแกร่งในการบริหารจัดการประเทศให้เป็นไปตามกฎ ข้อบังคับ ระเบียบที่กำหนดไว้มีความถูกต้องเป็นธรรม เป็นแนวทางในการจัดระเบียบสังคม ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันและนำมาซึ่งความเจริญอย่างมีเสถียรภาพ

ทินกร อัครศรีชัยโรจน์ (2551, น.2) อธิบายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี มีคุณภาพเป็นแนวทางในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขภาวะวิกฤติอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต

ศีลกรณ์ เพชรดี (2551, น.44) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หรือการบริหารกิจบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวคิดและแนวทาง ของการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของความถูกต้อง ชอบธรรม โดยให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ กำหนดกฎข้อบังคับหรือแนวทางในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องเป็นธรรมและปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎข้อบังคับ หรือแนวทางที่กำหนดไว้ โดยยึดมั่นในหลักธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพของตน สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารหรือปฏิบัติงาน สำนึกในความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานหรือองค์กร คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

พรหมเมศว์ คำผาบ (2551, น.34) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนสังคม ให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจสังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่กันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคง ยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

ชรินรัตน์ แผงดี (2550, น.12) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล ทำหน้าที่เป็นกลไกเครื่องมือและแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงของเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองโดยเน้นการสร้างความร่วมมืออย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประเทศนั้นมีพื้นฐานที่มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

จันทน์ หนองนาตุ้ม (2550, น.24) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครองที่ดี โดยใช้กฎหมาย กติกาที่เหมาะสม ยึดความถูกต้องเป็นธรรม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีความตระหนักในหน้าที่และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งจะทำให้คน

อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขอันจะเป็นรากฐานทางด้านความมั่นคงของประเทศ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม

ไพฑูริย์ บัวจิต (2550) กล่าวว่า ธรรมนูญ เป็นระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เอกชน ที่ดี ซึ่งทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมได้เสียภายใต้กรอบของกฎหมายที่เป็นธรรม ได้รับรู้ได้ร่วมปฏิบัติ มีความเสมอภาค เป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยมีกลไกของรัฐเป็นแกนนำในการปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของด้านเศรษฐกิจการเมือง และสังคมที่ดี

ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559, น.33) กล่าวว่า ธรรมนูญ หมายถึง การบริหารจัดการ บ้านเมืองและสังคมองค์การและธุรกิจด้วยความรับผิดชอบ คุ่มค่า ชื่อสัตย์สุจริต โปร่งใสตรวจสอบได้ มีความชอบธรรมยุติธรรม และมีคุณภาพมาตรฐาน พัฒนาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

จากข้างต้นสรุปได้ว่า หลักธรรมนูญ หมายถึง การบริหารจัดการการดำเนินงาน ของทุกภาคส่วน ที่จะจัดการกิจการของประเทศในทุกระดับ ประกอบด้วย กลไก กระบวนการ และสถาบันต่างๆ ที่ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น บนหลักการมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ตระหนักและรับผิดชอบต่อหน้าที่ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่โดยคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความสำคัญของหลักธรรมนูญ

การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมนูญ” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, น.90)

ทักษิณา เหลืองทวีผล (2551, น.28) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักธรรมนูญ คือ กลยุทธ์ แนวทางหนึ่งที่สำคัญในการนำมาเป็นกรอบพัฒนาประเทศเพื่อให้เกิดหลักการบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ดี ที่จะนำองค์กรไปสู่เป้าหมายซึ่งธรรมนูญจะช่วยทำให้ระบบของรัฐมีความยุติธรรม เป็นมาตรฐานสากลที่จะใช้ขับเคลื่อนองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

พิมพ์รณ ภัคดีอุธรณ์ (2554, น.13) กล่าวว่า ธรรมนูญ คือ พื้นฐานในการพัฒนาสังคม ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งประกอบด้วยหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า สามารถนำมาปรับใช้กับสถานีดารวจนครบาลคันนายาว เพื่อเป็นแนวทางไปสู่ประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ได้อย่างประสบผลสำเร็จ

สมมาตร คงชื่นสิน (2556, น.63) กล่าวว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญคือต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีความถูกต้องยุติธรรมโปร่งใสตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชาและส่งผลกระทบต่อผู้เรียนโดยตรง ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องนำหลักการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อนำมาพัฒนาประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559, น.37) กล่าวว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลมีกระบวนการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ที่เป็นธรรม ทำให้บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถตรวจสอบได้ส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข ธรรมาภิบาลอย่างเป็นกระบวนการที่ยอมรับของสังคมและมาตรฐานสากล ผู้บริหารต้องสร้างขึ้นด้วยคุณสมบัติประจำตัวและของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ได้อย่างเป็นระบบมีคุณภาพ

จากการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย “หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศหลักการการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management: SBM) และแนวทางการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 การกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดระบบบริหารงานบริหารของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นเครื่องมือในการนำวิสัยทัศน์ และนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น.35)

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล คือ กลยุทธ์สำคัญที่เป็นแนวทางการพัฒนาให้สถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งในการบริหารเพื่อให้เกิดความคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับหน่วยงานต่างๆ ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ระบุว่าธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

หลักนิติธรรม Rule of Laws

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับการเป็นไปตามกฎหมาย ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและความยุติธรรมของประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียนและประชาชนเป็นสำคัญ

ธีรวัฒน์ ชูญาติ (2552, น.5) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับภายในสถานศึกษารวมถึงการทำประชาพิจารณ์ หรือข้อตกลงร่วมกันอันเป็นที่ยอมรับจากสมาชิกทุกฝ่าย สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันก่อให้เกิดความเสมอภาคเอื้อต่อการควบคุมและการพัฒนาสถานศึกษา

พระมหาคำพิง ธีรบุญโญ (เพ็ญภู) (2554, น.13) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของสถานศึกษาอันเป็นที่ยอมรับของบุคลากร และบุคลากรทุกคน ยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎ ระเบียบ และข้อตกลงของสถานศึกษา มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

พระปรเมศวร์ ปญญาวิโร (แจ่มแจ้ง) (2554, น.60) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง เป็นการตรากฎหมาย ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ต่างๆ มีความเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคมผู้บริหาร ต้องให้บุคลากรของตนปฏิบัติงานอยู่ในระเบียบ ข้อบังคับ หรือนโยบาย ทั้งยังต้องสร้างตัวอย่างที่ดี ให้เกิดขึ้นในองค์กรซึ่งจะทำให้การกำกับดูแลง่ายขึ้น

กมลวรรณ จีวนี้อต (2557, น.18) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติราชการ โดยกำหนดส่งเสริมบังคับใช้กฎหรือปฏิบัติตามจรรยาบรรณตาม ความรู้ความสามารถรวมทั้ง การกำกับนิเทศติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนพิจารณาให้ คุณให้โทษตามระเบียบด้วยความยุติธรรม เสมอภาค เป็นธรรม และชอบธรรม

จากข้างต้นสรุปได้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึง ผู้บริหารมีการกำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของโรงเรียนอย่างชัดเจน อันเป็นที่ยอมรับของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรทุกคนปฏิบัติงานตามนโยบาย ประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี

หลักด้านหลักคุณธรรม Ethics

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามสนับสนุนให้ประชาชนขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อุดหนุน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพที่สุจริตจนกลายเป็นนิสัยประจำชาติ

ธีรวัฒน์ ชูญาติ (2552, น.5) กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การที่บุคลากรในสถานศึกษา ยึดมั่นและเชื่อถือในความถูกต้องดีงาม การสนับสนุน การทำงานให้มีความเป็นธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ เสียสละ ขยัน

พระปรเมศวร์ ปญญาวิชโร (แจ่มแจ้ง) (2554, น.64) กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง ความยึดมั่นในศีลธรรม จริยธรรม ความถูกต้องอันดีงาม และเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อุดหนุน มีระเบียบวินัย มีน้ำใจ เสียสละ มีความกตัญญูทดแทน

พระมหาคำพิง ธีรปัญญา (เพ็ญภู) (2554, น.13) กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรในสถานศึกษาเชื่อถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่หมู่คณะ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อุดหนุน มีระเบียบวินัย

กมลวรรณ จีวน้อย (2557, น.19) กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติราชการด้วยการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามกฎระเบียบ เสียสละ ซื่อสัตย์ สุจริต เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็น สร้างขวัญกำลังใจ ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า หลักด้านหลักคุณธรรม หมายถึง การวางตนเป็นกลาง พิจารณาตัดสินเรื่องต่างๆ ยึดมั่นในความถูกต้อง มีเหตุผลเที่ยงธรรมเป็นธรรม และมีความชอบธรรม ส่งเสริมให้บุคลากรเชื่อถือความซื่อสัตย์ อุดหนุน มีระเบียบวินัย เสียสละ และมีน้ำใจในการปฏิบัติหน้าที่

หลักความโปร่งใส Transparency

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กล่าวว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง ความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน และการฉ้อราษฎร์บังหลวง

ธีรวัฒน์ ชูญาติ (2552, น.5) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันภายในสถานศึกษา มีการปรับปรุงโครงสร้าง กระบวนการบริหาร และการทำงานให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ตรงตามสภาพจริง มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ มีระบบการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของการตัดสินใจและการดำเนินงานภายในสถานศึกษา

พระมหาลำพิ่ง ชีรปัญญา (เพ็ญภู) (2554, น.13) กล่าวว่า ความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ปรับปรุงกลไกการทำงานของสถานศึกษาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา และมีการตรวจสอบได้ถูกต้องชัดเจน

พระปรเมศวร์ ปญญาวิชโร(แจ่มแจ้ง) (2554, น.69) กล่าวว่า ความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานใดๆ ที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาสิ่งนี้ ช่วยแก้ปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชันได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน สื่อจะเข้ามา มีบทบาทอย่างมากในการตรวจสอบ และรายงานผลงานดำเนินงาน โดยการนำเสนอข่าวสารที่ถูกต้องให้แก่สังคมได้รับทราบ

กมลวรรณ จีวน้อย (2557, น.20) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติราชการอย่างเปิดเผยเที่ยงตรงมีเอกสารหลักฐานที่สามารถตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานตามระเบียบแบบแผนของราชการด้วยความสุจริต สามารถอธิบายเหตุผลตามข้อเท็จจริงด้วยความเที่ยงตรงโดยไม่ปิดบังอำพรางและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานแก่ครูผู้สอนผู้ปกครองชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

จากข้างต้น สรุปได้ว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ปรับปรุงระบบและกลไกกระบวนการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและให้มีการตรวจสอบประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

หลักการมีส่วนร่วม Participation

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร และการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนเกี่ยวกับ วิถีชีวิตของชุมชน

ธีรวัฒน์ ชูญาติ (2552, น.5) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การกระจายอำนาจการบริหารภายในสถานศึกษา การเปิดโอกาสให้บุคลากร ประชาชน หรือองค์กรต่างๆ มีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งร่วมสร้างความร่วมมือ สนับสนุนติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการบริหารงานของสถานศึกษา

พระมหาลำพิ่ง ชีรปัญญา (เพ็ญภู) (2554, น.14) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญต่างๆ ของสถานศึกษา

พระปรเมศวร์ ปญญาวิชโร (แจ่มแจ้ง) (2554, น.72) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานและผู้รับบริการ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการบริหารงาน หรือการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน ได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุนติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ

กมลวรรณ จีวน้อย (2557, น.21) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติร่วมกำกับติดตามตรวจสอบตัดสินใจ และประเมินผลเกี่ยวกับนโยบายแผนปฏิทินปฏิบัติงานผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรและภาว โรงเรียนตลอดจนร่วมกับเครือข่ายโรงเรียนและหน่วยงานอื่นในการบริหารจัดการศึกษา

จากข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน โรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและการตัดสินใจแก้ปัญหา สนับสนุนการทำงานเป็นทีมเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

หลักความรับผิดชอบ Accountability

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การมีจิตสำนึกในหน้าที่ร่วมรับผิดชอบต่อสังคมสิทธิและหน้าที่ และปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างตามหลักประชาธิปไตย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในหลักความรับผิดชอบว่าจะต้องมีความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น สำนึกและรับผิดชอบในการตัดสินใจที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาใส่ใจ และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเองตามบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ธีรวัฒน์ ชูญาติ (2552, น.5) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ความตระหนักและสำนึกในหน้าที่ มุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ยอมรับผลดีและผลเสียจากการดำเนินงาน เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง สามารถชี้แจงเหตุผล พร้อมแสดงข้อเท็จจริง และพร้อมรับการตรวจสอบจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

พระมหาลำพึง ชีรปัญญา โย (เพ็ญภู) (2554, น.14) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา การใส่ใจในปัญหา และการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิด เห็นที่แตกต่างกันและความกล้าที่จะยอมรับผล

พระปรเมศวร์ ปัญญาวิโร (แจ่มแจ้ง) (2554, น.72) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารต้องรู้กฎหมาย รู้กฎระเบียบ และแบบแผนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบด้วยความขยันขันแข็งกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตรงต่อเวลา และที่สำคัญต้องยอมรับผลที่ได้กระทำลงไป รวมถึงการไม่ละทิ้งหน้าที่ และปรับปรุงงานให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

กมลวรรณ จีวน้อย (2557, น.22) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติราชการอย่างเต็มศักยภาพช่วยเหลือแก้ปัญหาข้อบกพร่องต่างๆ และความถูกต้องครบถ้วนทันเวลาด้วยความเอาใจใส่ยอมรับผลที่เกิดขึ้นในการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีเหตุผลที่อธิบายได้ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและความรับผิดชอบจากสาธารณะ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้บริหารการมีความตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเต็มความสามารถให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎ ระเบียบของ โรงเรียน มีจิตสำนึกต่อหน้าที่ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องยอมรับผล การปฏิบัติงาน รวมถึงการไม่ละทิ้งหน้าที่ และปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ

หลักความคุ้มค่า Value for Money

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า (Value for Money) หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผลิตินค้าอย่างมีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก พัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ

ธีรวัฒน์ ชูญาติ (2552, น.5) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยความร่วมมือจากทุกฝ่าย รู้คุณค่าและดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน

พระมหาลำพึง ชีรปัญญา โย (เพ็ญภู) (2554, น.14) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและสร้างสรรค์ และมีคุณภาพ รวมถึงรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

พระบรมสวโร ปญญาวิโร (แจ่มแจ้ง) (2554, น.74) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่รู้คุณค่าทรัพยากรของชาติและบริหารงานด้วยความประหยัด มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐ ต้องให้บริการที่มีคุณภาพ แก่ประชาชน

กมลวรรณ จีวน้อย (2557, น.23) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง ปฏิบัติงานของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติราชการด้วยความรวดเร็วถูกต้องครบถ้วนอำนวยความสะดวก ใ้ชีวิตศุ ครุภัณฑ์เพื่อการสอนงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลประหยัด ตลอดจนกำกับนิเทศ ติดตามและประเมินผลตามแผนด้วยวิธีที่หลากหลาย

จากข้างต้นสรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง ผู้บริหารบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม จัดทำแผนปฏิบัติงานจากการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหา ที่แท้จริง ควบคุม กำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามจุดมุ่งหมาย ของโรงเรียน

2.1.1 นโยบายรัฐเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 เพื่อให้การปฏิบัติงานราชการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้มีการ กำหนดการบริหารราชการแผ่นดินเป็นพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งบังคับใช้เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2546 เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ

ในการดำเนินการปฏิรูประบบราชการ นอกจากจะมีการกำหนดนโยบายในรูปแบบ ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการแล้ว รัฐบาลยังได้มีออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี โดยมีความประสงค์จะให้ใช้บังคับกับส่วนราชการในทุกกระทรวง ทบวง กรม ทั้งราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค รวมทั้งหน่วยงานอื่นที่อยู่ในกำกับของราชการ ฝ่ายบริหารที่มีการจัดตั้งขึ้น และมีการปฏิบัติราชการเช่นเดียวกับกระทรวง ทบวง กรม โดยมี หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมือง ที่ดีและแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

หมวดที่ 1 การกำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการ และแนวทางปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการ ในการกระทำการกิจว่าจะต้องมีเป้าหมาย ดังนี้

- 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น ได้แก่ มีการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน จัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ตัว

5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ได้แก่ การปรับปรุงกระบวนการ ลำดับความสำคัญขั้นตอนทำงานใหม่อยู่เสมอ ความจำเป็นทางแผนงานและโครงการ ทุกระยะ การยุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็น การปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ต่างๆ ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์อยู่เสมอ

6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ ได้แก่ การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นกับความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการเป็นหลัก โดยสำรวจความต้องการของประชาชนและความพึงพอใจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการ

7) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งได้แก่ การตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง

หมวดที่ 2 กำหนดแนวทางการบริหารราชการ

ในความหมายของ “การบริหารราชการให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนว่าต้องอยู่ในแนวทางที่ถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางในการได้รับบริการจากรัฐ” คือ การกำหนดภารกิจแต่ละเรื่องให้อยู่ในกรอบที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายให้เกิดประโยชน์สูงสุดของประเทศ ความสงบ และปลอดภัยของสังคมส่วนรวม และความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนโดยทั่วไป และสอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐและนโยบายของคณะรัฐมนตรี จัดวางระบบให้การปฏิบัติราชการเป็นไป โดยมีความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้ และมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในภาพรวม ซึ่งการกำหนดแนวทางการบริหารราชการต้องดำเนินการดังนี้

1) ก่อนเริ่มดำเนินการในภารกิจใด ต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วนทุกด้าน มีการวางกลไกการทำงานชัดเจนทุกขั้นตอนและโปร่งใส ในกรณีที่มีผลกระทบต่อประชาชนต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนให้ได้ทราบถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น

2) เมื่ออยู่ในระหว่างการดำเนินการตามภารกิจใด ต้องรับฟังความคิดเห็นและสำรวจความพึงพอใจของสังคมโดยรวม เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอยู่เสมอ

3) ในกรณีที่พบปัญหาอุปสรรคต้องจัดให้มีการแก้ไขปัญหานั้น โดยเร็ว และถ้าเป็นปัญหาจากส่วนราชการอื่นต้องแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแก้ไขปรับปรุงโดยเร็ว ในการดำเนินการของส่วนราชการที่ตามหมวดนี้

(1) จะต้องคำนึงถึงการให้บริการประชาชนเป็นศูนย์กลางในการได้รับการบริการจากรัฐเป็นหลักสำคัญ การกำหนดภารกิจแต่ละเรื่องต้องมีดัชนีชี้วัดและแสดงผลลัพธ์ให้เห็น โดยชัดเจน ประชาชนได้รับประโยชน์จากภารกิจนั้นตรงต่อความต้องการของประชาชน หรือเกิดผลต่อการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม และแต่ละรายควบคู่กัน

(2) การดำเนินการให้มีความโปร่งใส จะเกิดขึ้นได้เมื่อส่วนราชการได้สร้างหลักเกณฑ์การปฏิบัติในแต่ละเรื่องขึ้นไว้อย่างชัดเจน และตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน และเปิดเผยข้อมูลทุกขั้นตอนในการปฏิบัติภารกิจให้ประชาชนได้รับทราบ

(3) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจหรือโครงการที่ส่วนราชการจะดำเนินการ ซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ โดยปกติของประชาชนในชุมชนนั้น การทำความเข้าใจถึงผลกระทบและแนวทางแก้ปัญหาที่ส่วนราชการจะดำเนินการ และการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างภาครัฐและของประชาชน โดยให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและรัฐ ต้องรับฟังและแก้ไขปัญหานั้นประชาชนเกิดความพอใจ และมีส่วนร่วมในการผลักดันภารกิจนั้นเกิดผลสำเร็จ

หมวดที่ 3 เป็นการกำหนดวิธีการปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์

การบริหารงานมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่สอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับภารกิจและวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นไว้สำหรับงานนั้นๆ โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมีความคุ้มค่า กับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะว่าด้วยการกำหนดแผนการทำงานที่มีวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดผลลัพธ์ของงาน ดังนี้

1) การปฏิบัติของส่วนราชการต้องสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจที่กระทำได้อย่างชัดเจน โดยต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ในการจัดทำภารกิจต่างๆ ส่วนราชการต้องมีแผนปฏิบัติงานล่วงหน้าก่อนลงมือดำเนินการ

(2) แผนปฏิบัติงานต้องมีรายละเอียดที่แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนระยะเวลา และงบประมาณที่จะต้องใช้ เป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ

(3) ต้องมีระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงานนั้น

(4) ในกรณีที่มีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบ หรือเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม

2) การบริหารราชการแบบบูรณาการ

การบริหารงานแบบบูรณาการ คือ การร่วมมือกัน ในระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปฏิบัติงานร่วมกันหรือมีแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะทำการกิจที่สำคัญของรัฐในแต่ละด้านเกิดผลสำเร็จเป็นประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวม และมีความประหยัดโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการให้เกิดความ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จากความร่วมมือปฏิบัติงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในพระราชกฤษฎีกานี้มีแนวทาง ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณี ที่ส่วนราชการหลายแห่งมีภารกิจใดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ให้ส่วนราชการทุกแห่ง ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกันนั้นกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการ เพื่อให้มีการบริหารจัดการทั้งในด้านการวางแผน การใช้ทรัพยากร และการดำเนินการร่วมกัน โดยกำหนดเป้าหมายให้เกิดผลสำเร็จ ในภารกิจนั้นเป็นเอกภาพเดียวกัน

(2) โดยที่ขณะนี้ รัฐบาลได้มีนโยบายในการ ให้มีการบริหารราชการแบบบูรณาการในจังหวัดและในต่างประเทศ โดยในจังหวัดนั้นเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ.2546 และในต่างประเทศ เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 ฉะนั้น ในพระราชกฤษฎีกานี้ จึงบัญญัติรองรับการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ส่วนราชการทุกแห่งมีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติราชการของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าคณะผู้แทนในต่างประเทศ เพื่อให้การบริหารราชการเป็นผลสำเร็จ โดยสามารถใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายได้อย่างครบถ้วนตามความจำเป็น ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวต้องใช้การมอบอำนาจ และในขณะนี้ได้มีการกำหนดรายละเอียดไว้แล้วในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ.2546

(3) การพัฒนาส่วนราชการให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในการบริหารราชการแนวใหม่ ส่วนราชการจะต้องพัฒนาความรู้ ความเชี่ยวชาญให้เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและสถานการณ์ของต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อ

ประเทศไทยโดยตรง ซึ่งในการบริหารราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้จะต้องมีการวางแผนการปฏิบัติราชการทุกระยะ ต้องมีการปรับแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ต้องมีการกำหนดผลสัมฤทธิ์ของงานที่เป็นความจริง ฉะนั้น แนวความคิดของผู้ปฏิบัติงานภาครัฐจะต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติเดิมเสียใหม่ จาก การที่ยึดแนวความคิดว่าต้องปฏิบัติงานตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้ตั้งแต่อดีตจนต่อเนื่องถึงปัจจุบัน เน้นการสร้างความคิดใหม่ๆ ตามวิชาการสมัยใหม่และนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติราชการตลอดเวลา ในพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้จึงกำหนดเป็นหลักการว่า ส่วนราชการต้องมีการพัฒนาความรู้เพื่อให้มี ลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

(3.1) ต้องสร้างระบบให้สามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง

(3.2) ต้องสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

(3.3) ต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการ เพื่อให้ข้าราชการทุกคนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ในวิชาการสมัยใหม่ตลอดเวลา มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมีคุณธรรม

(3.4) ต้องมีการสร้างความมีส่วนร่วมในหมู่ข้าราชการให้เกิดการ แลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาพัฒนาใช้ในการปฏิบัติราชการร่วมกันให้เกิด ประสิทธิภาพ

3) การจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการ

ในการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้น จะมีแผนงานในการปฏิบัติราชการกำกับการดำเนินการ อยู่เสมอ เพื่อแสดงนโยบายของรัฐบาลให้เห็นเป้าหมายการบริหารงานในระดับชาติ เป็นภาพรวมของภารกิจของรัฐ ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินและส่วน ราชการทุกแห่งจะมีการกำหนดแผนปฏิบัติการ เพื่อนำนโยบายที่รัฐบาลกำหนดแปลงไปสู่ภาคปฏิบัติ ซึ่งจะกำหนดวิธีดำเนินการและผลสำเร็จของงาน ที่มีตัวชี้วัดได้ว่าจะเกิดผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมาย ฉะนั้นเพื่อให้มีการดำเนินการตามแผนต่างๆ บรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริง โดยมีผู้รับผิดชอบต่อการ ปฏิบัติงานนั้น จึงกำหนดมาตรการให้มีจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการ(Performance agreement) ขึ้นเพื่อเป็นมาตรการสำคัญในการกำกับการปฏิบัติ ราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ในการจัดทำคำรับรอง ในการปฏิบัติราชการนั้นจะจัดทำในรูปแบบการทำความตกลงร่วมกันระหว่างผู้กำหนดนโยบาย กับ ผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติแต่ละเรื่อง โดยเป็นการทำความตกลงระหว่างรัฐมนตรีกับ ปลัดกระทรวง ปลัดกระทรวงกับอธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นๆ ที่ต้องรับผิดชอบปฏิบัติการกิจตาม

แผนงาน ทั้งนี้ การดำเนินการตามหลักการนี้จะนำมาใช้ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้วิเคราะห์และจัดทำรูปแบบและหลักเกณฑ์ของการทำความตกลงในการปฏิบัติงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานของแต่ละระดับการจัดทำรับรองในการปฏิบัติราชการนอกจากเป็นมาตรการในการกำกับการปฏิบัติราชการเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติงานตามแผนให้เกิดผลสำเร็จแล้วยังใช้เป็นข้อมูลในการประเมินศักยภาพของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ และความเหมาะสมในการมอบหมายความรับผิดชอบต่อไป รวมถึงจะเป็นข้อมูลเพื่อสร้างแรงจูงใจและจ่ายค่าตอบแทนตามผลงาน (Performance-related pay) ได้ในระยะต่อไปด้วย

4) การจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน

เพื่อให้การบริหารราชการมีเป้าหมายที่ชัดเจนและทุกส่วนราชการสามารถกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติราชการให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการซึ่งจะเป็นที่มาของการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยผลงานให้เกิดขึ้น และทุกคนในองค์กรของภาครัฐรวมทั้งประชาชนจะสามารถทราบได้ว่าในแต่ละปีทิศทางของการบริหารประเทศจะดำเนินการในเรื่องใด การดำเนินการในส่วนนี้จึงกำหนดให้มีแผนต่างๆ ที่จะต้องจัดทำขึ้น ดังนี้

(1) แผนการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นแผนการบริหารของรัฐบาลมีระยะเวลา 4 ปี ซึ่งเป็นการนำนโยบายของรัฐบาลมาแปลงเป็นแผนโดยสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐตามรัฐธรรมนูญและแผนพัฒนาประเทศด้านต่างๆ เพื่อกำหนดหัวข้อที่สำคัญในแต่ละเรื่องที่จะใช้เป็นแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่มีเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน การกำหนดผู้ที่จะต้องรับผิดชอบรายได้รายจ่ายและทรัพยากรที่ต้องใช้ ระยะเวลา และการติดตามประเมินผล

ในการดำเนินการนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานงบประมาณ จะเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกันในการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน โดยจะเริ่มจัดทำเมื่อรัฐบาล ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว จะต้องทำให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน เพื่อประกาศใช้เป็นแผนชาติที่มีผลผูกพันทุกส่วนราชการต้องนำไปปฏิบัติ

(2) แผนนิติบัญญัติ เป็นการจัดทำแผนด้านกฎหมายที่จะต้องจัดทำให้มีหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อเป็นกลไกรองรับการดำเนินการตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งจะมีการกำหนดสาระสำคัญของกฎหมาย ผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาการดำเนินการที่สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน

ในการดำเนินการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จะรับผิดชอบร่วมกันเพื่อจัดทำแผนนิติบัญญัติขึ้น เมื่อมีแผนนิติบัญญัติแล้ว

ทุกส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องจะต้องนำไปจัดทำกฎหมาย ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและระยะเวลา เพื่อให้มีกฎหมายเป็นกลไกสนับสนุนการดำเนินการตามแผนการบริหารราชการแผ่นดินได้ต่อไป

(3) แผนปฏิบัตินโยบาย เป็นแผนของทุกส่วนราชการที่จะแปลงแผนบริหารราชการแผ่นดินซึ่งเป็นการกำหนดในเชิงนโยบายให้เป็นแนวทางการปฏิบัตินโยบายตามความรับผิดชอบของส่วนราชการนั้น ซึ่งจะต้องมีการจัดทำเป็น 2 ระยะ คือ

(3.1) แผนปฏิบัตินโยบายระยะยาว เพื่อเป็นการวางแผนระยะยาวในการปฏิบัติตามภารกิจในขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการ ให้สอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน

(3.2) แผนปฏิบัตินโยบายประจำปี เพื่อเป็นการกำหนดแผนการปฏิบัติราชการในแต่ละปีโดยแปลงมาจากแผนสี่ปีนั้นว่า ในปีหนึ่งมีภารกิจใดจำเป็นต้องกระทำโดยมีเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงานอย่างไร ซึ่งแผนปฏิบัตินโยบายประจำปีจะเป็นสิ่งที่กำหนดงบประมาณของส่วนราชการในปีนั้นด้วย เพราะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบกันแผนปฏิบัตินโยบายประจำปีของส่วนราชการใดแล้ว สำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้เพียงพอแก่การปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ และการโอน งบประมาณจะทำได้เมื่อมีการปรับแผนตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ คือ ภารกิจใดไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ หรือหมดความจำเป็นหรือไม่เป็นประโยชน์ หรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็นหรือมีความจำเป็นอย่างอื่น และในการปรับแผนนั้นจะต้องแก้ไขแผนบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกันด้วย ส่วนแผนปฏิบัตินโยบายใดคณะรัฐมนตรีไม่อนุมัติจะจัดสรรงบประมาณให้ไม่ได้ และเมื่อสิ้นปีส่วนราชการต้องรายงานแสดงผลสัมฤทธิ์เสนอต่อคณะรัฐมนตรีหลักการในข้อนี้มีขึ้น เพื่อรองรับการปรับปรุงระบบงบประมาณ แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีแผนระยะยาว แผนระยะปานกลางขึ้นไว้เพื่อการจัดสรรงบประมาณด้วย ฉะนั้น เมื่อมีการตรากฎหมายวิธีการงบประมาณกำหนดให้มีแนวทางดังกล่าว สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ จะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัตินโยบายให้สามารถทำได้ โดยสอดคล้องกับการจัดทำงบประมาณ

5) ความต่อเนื่องในการปฏิบัตินโยบาย เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนายกรัฐมนตรี หัวหน้าส่วนราชการ มีหน้าที่สรุปผลและให้ข้อมูลต่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน

หมวดที่ 4 การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า

เป็นการกำหนดวิธีการทำงานของส่วนราชการ ทั้งในกรณีที่เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและสามารถวัดความคุ้มค่า ในการปฏิบัติแต่ละภารกิจ โดยกำหนดให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติตามหลักการ ดังนี้

1) หลักความโปร่งใส

ส่วนราชการต้องประกาศกำหนดเป้าหมาย และแผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จ และงบประมาณที่ต้องใช้เพื่อให้ข้าราชการและประชาชนทราบ ซึ่งจะทำให้การทำงานมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบแผนการทำงานได้

2) หลักความคุ้มค่า

(2.1) ส่วนราชการต้องจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภท และรายจ่ายต่อหน่วยของบริการสาธารณะ เพื่อการเปรียบเทียบความคุ้มค่าระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งหากรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะของส่วนราชการใดสูงกว่ารายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะประเภทเดียวกันของส่วนราชการอื่น ส่วนราชการนั้นต้องจัดทำแผนการลดรายจ่ายต่อหน่วย เพื่อดำเนินการปรับปรุงการทำงานต่อไป ซึ่งรายละเอียดในการจัดทำบัญชีต้นทุนกรมบัญชีกลางจะเป็นผู้กำหนดขึ้น

(2.2) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะเป็นผู้ตรวจสอบความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจแห่งรัฐ เพื่อรายงานต่อคณะรัฐมนตรีประเมินว่าภารกิจใดสมควรทำต่อไปหรือยุบเลิก โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่รัฐและประชาชนจะพึงได้รับจากภารกิจนั้น และในการประเมินความคุ้มค่าจะต้องคำนึงถึงประเภทและสภาพของแต่ละภารกิจ ความเป็นไปได้ประโยชน์ที่รัฐและประชาชนจะได้รับ โดยเทียบกับรายจ่ายของรัฐ ทั้งนี้ มิใช่คำนวณเป็นตัวเงินเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้เปรียบของสังคมด้วย

(2.3) การจัดซื้อจัดจ้างจะต้องกระทำโดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม โดยจะต้องชี้แจงน้ำหนักถึงประโยชน์และผลเสียต่อสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพ วัตถุประสงค์ที่จะใช้ราคาและประโยชน์ระยะยาวของส่วนราชการ ซึ่งมีใช้ถือราคาต่ำสุดเป็นเกณฑ์อย่างเดียวนั้น แต่คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในระยะยาวที่จะทำให้ต้นทุนการบริการสาธารณะต่ำลงได้ โดยจะต้องมีการปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการพัสดุ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว

3) หลักความชัดเจนในการปฏิบัติราชการ (หลักความรับผิดชอบ)

(3.1) ในการปฏิบัติราชการระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ถ้าการปฏิบัติงานของส่วนราชการหนึ่งต้องได้รับความเห็นชอบ หรืออนุญาตจากอีกส่วนราชการหนึ่ง ส่วนราชการ

ผู้เห็นชอบหรืออนุญาตต้องดำเนินการภายใน 15 วัน เว้นแต่จะได้ประกาศกำหนดเวลาไว้ล่วงหน้าแล้ว ว่าต้องเกินกว่า 15 วัน เพราะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย ถ้ามีการเห็นชอบหรืออนุมัติเกิน เวลา ข้าราชการที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบ

(3.2) การวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาใดๆ ส่วนราชการต้องเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย โดยเร็ว และหลีกเลี่ยงการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดหลักที่ชัดเจนในการ รับผิดชอบของส่วนราชการ และมีให้ใช้เวลานานในการพิจารณาในรูปแบบของคณะกรรมการ

(3.3) ในกรณีที่เป็นการพิจารณาในรูปแบบคณะกรรมการให้มีผลผูกพันผู้แทน ส่วนราชการแม้จะมีได้เข้าร่วมประชุม และจะต้องมีการบันทึกฝ่ายข้างน้อยไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิด หลักที่ชัดเจนในความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนส่วนราชการในคณะกรรมการ อันจะก่อให้เกิดผลสรุปของงานที่แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงโดยส่วนราชการนั้นในภายหลัง

(3.4) การสั่งราชการต้องเป็นลายลักษณ์อักษร ถ้ามีการสั่งการด้วยวาจาต้อง บันทึกคำสั่งนั้นไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการสั่งเพื่อปฏิบัติราชการที่ต้องมีหลักฐานยืนยัน คำสั่งที่แน่นอน มีความรับผิดชอบทั้งผู้สั่งและผู้ปฏิบัติงาน

หมวดที่ 5 การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

กำหนดหน้าที่ให้ส่วนราชการปฏิบัติเพื่อเป็น การลดระยะเวลาในการพิจารณา การสั่งการอนุญาต การอนุมัติหรือการปฏิบัติราชการที่มีผล โดยตรงต่อประชาชนให้เกิดความสะดวก และรวดเร็วขึ้น ดังนี้

1) การกระจายอำนาจการตัดสินใจ

(1.1) ส่วนราชการต้องจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงไปสู่ผู้ดำรง ตำแหน่ง ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการในเรื่องนั้น โดยตรง โดยมุ่งผลให้เกิดความสะดวก และรวดเร็วในการบริการประชาชน

(1.2) ส่วนราชการต้องจัดให้มีลักษณะการควบคุม ติดตาม และกำกับดูแลการ ใช้อำนาจและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจ เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบและ เป็นกรอบการปฏิบัติหน้าที่ แต่ต้องไม่เพิ่มขั้นตอนเกินจำเป็น และให้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือ โทรคมนาคมตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดการลดขั้นตอนในการติดต่อราชการ เพิ่มประสิทธิภาพ และประหยัดค่าใช้จ่าย และเมื่อมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเป็นประการใด แล้วให้เผยแพร่ให้ ประชาชนทราบด้วย

(1.3) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ โดยความเห็นชอบของ คณะรัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการหรือแนวทางในการกระจายอำนาจ ความรับผิดชอบ และการลดขั้นตอน เพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติก็ได้

(1.4) ส่วนราชการแต่ละแห่งต้องจัดทำแผนภูมิขั้นตอน และระยะเวลาการ ดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดอื่น โดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนตรวจสอบได้ ซึ่งจะเป็นการลดขั้นตอน การติดต่อสอบถามหรือการทำความเข้าใจเรื่องสำหรับประชาชนที่จะมาขอรับบริการจากรัฐได้ โดยสะดวกและรวดเร็ว

2) การจัดตั้งศูนย์บริการร่วม

(2.1) ให้เป็นหน้าที่ของแต่ละกระทรวงต้องจัดส่วนราชการภายใน ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานกับประชาชนให้รวมเป็นศูนย์บริการร่วมแห่งเดียวที่ประชาชน จะสามารถติดต่อสอบถาม ขอข้อมูล ขออนุญาตหรือขออนุมัติได้พร้อมกันทุกเรื่องที่อยู่ในความ รับผิดชอบของกระทรวงนั้น

(2.2) กระทรวงต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่และแบบพิมพ์ที่จำเป็นในศูนย์บริการร่วม เพื่อให้เจ้าหน้าที่นั้นบริการประชาชนได้อย่างครบถ้วน โดยเจ้าหน้าที่นั้นจะต้องสามารถแจ้ง รายละเอียดรับเอกสารหลักฐานที่จำเป็น แจ้งให้ทราบระยะเวลาการดำเนินการ และเป็นผู้ติดต่อ ประสานกับส่วนราชการอื่น เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายหรือกฎในเรื่องนั้นๆ

(2.3) ในการดำเนินการของศูนย์บริการร่วม ถ้าหากมีปัญหาหรืออุปสรรค ที่ไม่อาจดำเนินการได้ เพราะไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายหรือกฎระเบียบกำหนด ไว้ให้ส่วนราชการแจ้งให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ทราบเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี ให้มีการปรับปรุงกฎหมาย หรือกฎระเบียบนั้นต่อไป

(2.4) แนวทางการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมของกระทรวงนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอจัดให้มีขึ้นในจังหวัดหรืออำเภอแล้วแต่กรณี ตามที่ตนต้องรับผิดชอบด้วย

หมวดที่ 6 การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนราชการมี หน้าที่ตรวจสอบภายในของส่วนราชการตนเอง เพื่อการปรับปรุงภารกิจให้เป็นไปโดยเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม หรือสอดคล้อง กับการปฏิบัติงานตามนโยบายหรือแผนการปฏิรูปราชการ ดังต่อไปนี้

1) การทบทวนภารกิจ

(1.1) ส่วนราชการจะต้องทบทวนภารกิจตามระยะเวลาที่ สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดเพื่อตรวจสอบว่าภารกิจใดมีความจำเป็นต้องดำเนินการ

ต่อไปหรือไม่ โดยคำนึงถึงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายของรัฐ เงินงบประมาณของประเทศ ความคุ้มค่าของภารกิจ ซึ่งหากเห็นควรเปลี่ยนแปลงต้องเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อปรับปรุงอำนาจหน้าที่ โครงสร้างและอัตรากำลังให้สอดคล้องกับภารกิจที่จะยกเลิกปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงขึ้น

(1.2) ในกรณีที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้ทำการวิเคราะห์ความจำเป็นของภารกิจของส่วนราชการใดแล้วอาจเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาปรับปรุงภารกิจ อำนาจหน้าที่ โครงสร้างหรืออัตรากำลังของส่วนราชการใดก็ได้

2) การทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

(2.1) ส่วนราชการมีหน้าที่สำรวจและทบทวนเพื่อยกเลิก ปรับปรุง หรือจัดให้มีขึ้นใหม่สำหรับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่อให้ทันสมัยอยู่เสมอ และเพื่อให้ลดภาระของประชาชน โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วย

(2.2) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่ตรวจสอบกฎหมาย กฎ ระเบียบ ฯลฯ ของทุกส่วนราชการ ที่ไม่เหมาะสมแก่กาลสมัยหรือไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศหรือเป็นภาระแก่ประชาชน เพื่อเสนอให้มีการแก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิก ซึ่งโดยปกติส่วนราชการจะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป แต่ถ้าไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอก็ต้องเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยต่อไป

หมวดที่ 7 การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน เป็นการกำหนดแนวทางที่ส่วนราชการต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนให้ได้รับบริการโดยเร็ว ในขณะเดียวกันก็จะสามารถตรวจสอบความต้องการของประชาชน รับรู้สภาพปัญหาและแก้ไขปัญหาคืบต่อไป โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1) การกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงาน ส่วนราชการที่มีภารกิจในการให้บริการประชาชนหรือติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ต้องกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน และประกาศให้ประชาชนได้รับทราบ และเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาต้องตรวจสอบให้ข้าราชการของตนมีการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามระยะเวลาด้วย ในกรณีที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเห็นว่าส่วนราชการใดไม่กำหนดระยะเวลาหรือกำหนดเวลาที่ล่าช้าเกินสมควร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจะกำหนดเวลาแล้วเสร็จเพื่อให้ส่วนราชการนั้นต้องปฏิบัติก็ได้

2) การจัดระบบสารสนเทศ

(2.1) ส่วนราชการต้องจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เพื่อติดต่อสอบถามหรือใช้บริการของส่วนราชการนั้นได้

(2.2) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารต้องจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศกลาง เพื่อให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างส่วนราชการ และจะต้องช่วยเหลือส่วนราชการอื่นในการจัดทำระบบเครือข่ายสารสนเทศ

3) การรับฟังข้อร้องเรียน

(3.1) ส่วนราชการต้องจัดให้มีระบบการตอบคำถามเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของส่วนราชการให้ประชาชนได้ทราบ โดยต้องมีระยะเวลาในการตอบให้ชัดเจน

(3.2) ในกรณีที่ส่วนราชการได้รับคำร้องเรียน ข้อเสนอแนะ หรือความคิดเห็นจากประชาชนในการชี้แจง ปัญหาอุปสรรค ความยุ่งยาก หรือปัญหาในวิธีปฏิบัติราชการ ส่วนราชการจะต้องนำมาพิจารณาดำเนินการให้ลุล่วงไปและแจ้งผลให้ผู้แจ้งทราบด้วย

(3.3) ส่วนราชการที่มีหน้าที่ออกกฎเพื่อบังคับส่วนราชการอื่นให้ปฏิบัติตาม มีหน้าที่ต้องตรวจสอบว่ากฎนั้นเป็นอุปสรรคหรือเกิดความยุ่งยาก ซ้ำซ้อน หรือล่าช้าหรือไม่ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม และถ้าได้รับการร้องเรียนจากส่วนราชการหรือข้าราชการ ให้ส่วนราชการที่ออกกฎพิจารณา โดยทันทีและแจ้งผลให้ทราบ

4) การเปิดเผยข้อมูล

(4.1) ส่วนราชการมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการให้ทราบโดยทั่วไป เว้นแต่กรณีจำเป็นต้องกระทำเป็นความลับเพื่อความมั่นคงหรือรักษาความสงบเรียบร้อย หรือคุ้มครองสิทธิของประชาชน

(4.2) ส่วนราชการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่าย รายการจัดซื้อจัดจ้าง และสัญญาใดๆ ที่มีการดำเนินการโดยห้ามทำสัญญาใดที่มีข้อความห้ามมิให้เปิดเผยข้อความหรือข้อตกลงในสัญญาเว้นแต่ข้อมูลที่ได้รับ ความคุ้มครองโดยกฎหมาย

หมวดที่ 8 การประเมินผลการปฏิบัติราชการ

มีขึ้นเพื่อการวัดผลการปฏิบัติราชการว่า มีผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดขึ้นไว้หรือไม่ คุณภาพและความพึงพอใจอยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่ รวมทั้งการตรวจสอบการปฏิบัติราชการภายในองค์กร โดยมีการดำเนินการดังนี้

1) การประเมินผลโดยคณะผู้ประเมินอิสระ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความคุ้มค่าในภารกิจ

2) การประเมินผลประสิทธิภาพในการบังคับบัญชา

3) การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการ ซึ่งต้องกระทำทั้งการปฏิบัติงานเฉพาะตัว และประโยชน์ของหน่วยงานที่ผู้นั้นสังกัดอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานในลักษณะที่เป็นทีมทำงานมากขึ้น

4) ในกรณีที่การปฏิบัติราชการของส่วนราชการใดผ่านการประเมินที่แสดงว่าอยู่ในมาตรฐานและการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีผลดีให้มีการจัดสรรเงินเพื่อเป็นบำเหน็จความชอบของส่วนราชการหรือเป็นเงินรางวัลการเพิ่มประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อเป็นการจูงใจให้ส่วนราชการพัฒนาการปฏิบัติราชการให้บังเกิดประสิทธิภาพตามความมุ่งหมาย

หลักการของการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้จะประกอบด้วย

1) การประเมินผลส่วนราชการว่าได้ดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์เพียงใดซึ่งจะวัดจากผลผลิต (output) และผลลัพธ์ (outcome) ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คุณภาพของการให้บริการซึ่งอาจวัดได้ จากความสะดวกในการขอรับบริการ (convenience) ความไม่ยุ่งยากต่อการทำความเข้าใจ (simplicity) การให้บริการที่ถูกต้องและรวดเร็ว (accuracy and timeliness) รวมทั้งการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการและความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรกับประโยชน์ที่ได้รับ

2) การประเมินผู้ปฏิบัติงานโดยแยกเป็นการประเมินผู้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดการสะท้อนกลับของการปฏิบัติงานในฐานะผู้บริหาร เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงให้เกิดเป็นทีมทำงานที่มีประสิทธิภาพ และการประเมินเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นการประเมินศักยภาพของเจ้าหน้าที่แต่ละราย เพื่อวัดความสามารถเฉพาะตัวและความสามารถในการมีส่วนร่วมในผลสำเร็จของภารกิจ ในความรับผิดชอบของหน่วยราชการนั้น หลักเกณฑ์และวิธีประเมิน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจะเป็นผู้กำหนดรายละเอียดต่อไป โดยผลที่ได้รับจากการประเมินผลหากอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจจะเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จในการบริหารงานแบบมุ่งสัมฤทธิ์และส่วนราชการจะได้รับรางวัลตอบแทนเพื่อการพัฒนาคุณภาพของส่วนราชการนั้นต่อไป

จากข้างต้นสรุปได้ว่า หน่วยงานต่างๆ ของรัฐต้องมีความตระหนักในการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้บริหารจัดการอย่างมีเป้าหมายให้เกิดประโยชน์สูงสุดของประเทศ ความสงบปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีให้สอดคล้องกับนโยบายแห่งรัฐและนโยบายของคณะรัฐมนตรีร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รับฟังข้อเรียกร้องและการแสดงความคิดเห็นจากประชาชน จัดวางระบบการปฏิบัติราชการโดยความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้

มีความประหยัดใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการให้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ.2542

จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ.2542 จะเห็นว่า ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลนั้น ต้องอยู่บนพื้นฐานอย่างน้อย 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ โปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2542 ได้มีการกำหนดนโยบายและวางระเบียบ ปฏิบัติราชการเพื่อให้การจักระบบบริการกิจการบ้านเมืองและสังคม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักกฎหมายและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ให้สังคมสามารถมีส่วนร่วม และรับผิดชอบในระบบบริหารกิจการดังกล่าวด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและให้โอกาสตรวจสอบ ได้ตลอดจนขยายให้บริการภาครัฐไปสู่ประชาชนอย่างรวดเร็วทั่วถึงและเป็นธรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11(8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ.2534 นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้ บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็น ต้นไป

ข้อ 3 ที่มาของนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

(3.1) ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม และการเมืองอย่างมาก บางเรื่องมีผลในทางขยายตัวและสร้างสรรค์ บางเรื่องมีผลในทางชะลอตัว หรือก่อให้เกิดผลกระทบทางที่ไม่พึงประสงค์จนบางครั้งเป็นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งภาควิชาการและผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่าสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการหย่อนประสิทธิภาพ ทางกลไกของการบริหารกิจการบ้านเมือง การบริหารราชการ การกำหนดนโยบายสาธารณะ และการทุจริตประพฤติชอบในวงราชการอันเป็นความรับผิดชอบของภาคราชการทั้งฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำขณะเดียวกันภาคประชาชนอันเป็นพลังสำคัญก็มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความตื่นตัว และรับผิดชอบต่อสังคมตลอดจนความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายเพิ่มขึ้น หากความอ่อนแอและหย่อนประสิทธิภาพดังกล่าวไม่ได้รับการจัดการแก้ไขอย่างแท้จริง

และรีบด่วน โอกาสที่จะนำพาประเทศพ้นตัวจากวิกฤติข้อมเป็นไปได้อย่างยาก ทั้งนี้อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อเศรษฐกิจสังคม และการเมืองของประเทศยิ่งขึ้นอีกด้วย

(3.2) ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยและตรวจสอบทั้งในภาควิชาการและภาคปฏิบัติการสอดคล้องกันว่าแนวทางในการจัดระเบียบราชการและวางมาตรการแก้ปัญหาควรมุ่งหมายดังนี้

(3.2.1) สร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่ดีในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมเพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงสามารถส่งสัญญาณเตือนภัย และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถปรับเปลี่ยนกลไกและฟันเฟืองการทำงานและการประสานงานในภาครัฐและภาคเอกชนรองรับได้อย่างทันท่วงทีในเวลาที่มีปัญหา

(3.2.2) พัฒนาศักยภาพของนักวิชาการให้สามารถศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมอย่างถูกต้องกล้าหาญและมีจริยธรรม

(3.2.3) ปรับปรุงระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้รวดเร็วชัดเจนและเป็นธรรม

(3.2.4) ขยายโอกาสของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมืองเพื่อร่วมกับภาครัฐในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาส่วนรวม

(3.2.5) ขจัดการทุจริตประพฤติมิชอบและการหลีกเลี่ยงกฎหมายเพื่อแสวงหาประโยชน์ใส่ตนหรือกิจการที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้เกิดความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมร่วมกัน

ข้อ 4 หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

(4.1) การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบ ให้สังคมทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคตเพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน

(4.2) ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ดังนี้

(4.2.1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมายกฎข้อบังคับเหล่านั้นโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

(4.2.2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องโดยบรรจงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อคนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจขันนอศทนมีระเบียบวินัยประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

(4.2.3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

(4.2.4) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็นการไต่สวนสาธารณะการประชาพิจารณ์การแสดงประชามติหรืออื่นๆ

(4.2.5) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าหาญที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

(4.2.6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมโดยบรรจงให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ข้อ 5 กลยุทธ์เพื่อสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกภาคของสังคม จำเป็นจะต้องร่วมดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งในระยะเฉพาะหน้า ระยะกลาง และระยะยาว โดยต้องมีการปฏิรูปใน 3 ส่วน คือ

(5.1) ภาครัฐ ต้องมีการปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้างและกระบวนการทำงานของหน่วยงาน และกลไกการบริหารภาครัฐให้เป็นกลไกการบริหารทรัพยากรของสังคมที่

โปร่งใสชื่อตรงเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสมรรถนะสูงในการนำบริการของรัฐที่มีคุณภาพไปสู่ประชาชน โดยเน้นการเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม และวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐให้ถือเอาประโยชน์ของประชาชนเป็นจุดมุ่งหมายในการทำงานและสามารถร่วมทำงานกับประชาชนและภาคเอกชนได้อย่างราบรื่น

(5.2) ภาคธุรกิจเอกชน ต้องมีการปฏิรูปและสนับสนุนให้หน่วยงานของเอกชน และองค์กรเอกชนต่างๆ มีกติกางานที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ชื่อตรงเป็นธรรมต่อลูกค้า มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานการให้บริการร่วมทำงานกับภาครัฐและประชาชนอย่างราบรื่น และไว้วางใจซึ่งกันและกัน

(5.3) ภาคประชาชน ต้องสร้างความตระหนักตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลถึงระดับกลุ่มประชาสังคมในเรื่องสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพ มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการสร้างกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

ข้อ 6 แนวทางปฏิบัติ แนวทางที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อจะให้เกิดกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี มีดังนี้

(6.1) สร้างความตระหนักร่วมกันในสังคมเพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์กลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

(6.2) ออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ อีกทั้งดำเนินการตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

(6.3) เร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงในการบริหารภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบราชการ และการปฏิรูปการศึกษา

(6.4) เร่งรัดแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน

(6.5) เร่งรัดสร้างมาตรฐานการดำเนินธุรกิจ

ข้อ 7 มาตรการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เห็นควรใช้มาตรการ ดังต่อไปนี้

(7.1) เร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งทำความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการของระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ดังนี้

(7.1.1) ให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผน โครงการ เพื่อปรับปรุงงาน ในความรับผิดชอบต่อผู้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว และรายงานผลการดำเนินการ

ในรอบปีต่อคณะรัฐมนตรี โดยให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ให้คำแนะนำ
ประสานงานและติดตามประเมินผล

(7.1.2) ให้กรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานหลักในการทำความเข้าใจ วรรณคดีสร้างจิตสำนึกให้คนไทยเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการประสานการทำงานร่วมกันของ
ภาครัฐภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสนับสนุนระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ของประเทศไทย

(7.1.3) กำหนดแนวทางวิธีการและขอบเขตการทำประชาพิจารณ์ในเรื่องโครงการสาธารณะที่จะมีผลกระทบในวงกว้างต่อสังคม

(7.2) เรงรัดการดำเนินการเพื่อออกกฎหมายตามรัฐธรรมนูญให้เสร็จสิ้น
โดยเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่จะจัดตั้งขึ้น ตามมาตรา 89
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นองค์กรสำคัญในการประสานความคิดและสร้าง
ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เพื่อช่วยกันสร้างระบบบริหาร
กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนต่อไป

(7.3) เรงรัดดำเนินการตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ เพื่อพลิกฟื้นให้
ภาครัฐเป็นพลัง และอาวุธสำคัญในการนำชัยชนะมาสู่ประเทศ เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคม
ของประเทศไทยให้พัฒนาต่อไปอย่างแข็งแกร่งและยั่งยืน

(7.4) เรงรัดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการ
และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540 เพื่อให้ประชาชน
มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐอย่างเปิดเผย โปร่งใส และเข้าถึงง่าย

(7.5) ส่งเสริมและกำกับให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนสร้างความ
โปร่งใส และป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบในระบบราชการ และรายงานผลการดำเนินการ
ในรอบปีต่อคณะรัฐมนตรี

(7.6) สนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
และประสิทธิผล

(7.7) ให้กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และหน่วยงานของรัฐอื่นที่มี
หน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของธุรกิจเอกชน ส่งเสริม สนับสนุนระบบเศรษฐกิจ
แบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาดและกำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ให้ความคุ้มครองแก่

ผู้บริโภคร้องการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งเสริมให้มีมาตรฐานที่ดีในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะในเรื่องต่อไปนี้

(7.7.1) ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจให้ทันสมัย เป็นธรรม และมีระบบตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ

(7.7.2) กำหนดเงื่อนไข และกติกาว่าด้วยความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทมหาชนที่มีต่อผู้ถือหุ้นและต่อสังคมให้ชัดเจน รัดกุม

(7.7.3) สนับสนุนองค์กรกลางด้านอาชีพ วิชาชีพ และธุรกิจเอกชนที่เป็นอิสระให้มีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการผลักดันและยกระดับการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน

(7.7.4) ส่งเสริมพัฒนาองค์กรและกระบวนการคุ้มครองผู้บริโภคให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในอันที่จะทำหน้าที่พิทักษ์คุ้มครองผลประโยชน์ของผู้บริโภคและผู้ถือหุ้นรายย่อย

ข้อ 8 ให้นำหน่วยงานของรัฐและผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติตามระเบียบนี้ และรายงานผลการดำเนินการความคืบหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่อคณะรัฐมนตรีเป็นระยะหรือตามเวลาที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ 9 ให้นำนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

2.1.2 แนวทางดำเนินงตามหลักธรรมาภิบาลของกระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาในการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งได้รับการกระจายอำนาจ ตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและด้านบริหารทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องยึดหลักการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น.75) และเพื่อให้การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแนวทางประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล ตัวชี้วัดระดับองค์กร สรุปได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น.71-77)

1) หลักนิติธรรม หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเหล่านั้นเกิดจากการสร้างข้อตกลงร่วมกัน และการบังคับใช้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับดังกล่าวต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกฝ่ายในสถานศึกษา กฎระเบียบ ข้อบังคับเหล่านั้น ต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในสถานศึกษา รวมทั้งเป็นการแสดงภาพรวมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการควบคุมและพัฒนาสังคมด้วย

แนวทางการดำเนินการตามหลักนิติธรรม

(1) ให้ความรู้แก่สมาชิกในองค์กร เรื่อง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิ เสรีภาพบทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมในองค์กร รวมทั้งขอบเขตในการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบประชาธิปไตย

(2) พัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึก ด้านคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพมากขึ้น

ตัวชี้วัดหลักนิติธรรม

(1) กฎ ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ มีความเป็นธรรมสามารถปกป้องคนด้อย โทษคนไม่ดีและมีการปรับปรุงกฎข้อบังคับ และระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

(2) องค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใสตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ส่วนด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความเป็นธรรม มีความประพฤติสุจริต ปราศจากคอร์รัปชันนอกจากนี้ขนาดองค์กรอัตรากำลังคนงบประมาณลดลง

(3) สภาพสังคมในองค์กร มีข้อร้องเรียน คดีความเป็นการฟ้องร้องรวมทั้งสถิติการทำผิดกฎต่าง ๆ ลดลง คนในองค์กรตระหนักในสิทธิหน้าที่ เสรีภาพของตนเอง รู้และเข้าใจกฎ ระเบียบข้อบังคับ และมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย ในการแสดงความคิดเห็นในกรณีต่าง ๆ

2) หลักคุณธรรม หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาโดยการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนการทำงานให้มีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ เป็นพลเมืองดี คือปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ได้แก่ 1) สัจจะ คือ การรักษาความสัตย์ 2) ทมะ คือ การรู้จักข่มใจตนเอง 3) ขันติ คือ การอดทน อดกลั้น และอดออม 4) จาคะ คือ การรู้จักละวางความชั่วความทุจริต การสร้างความตระหนักเพื่อปลูกฝังให้ผู้บังคับบัญชาและนักเรียนปฏิบัติในลักษณะเดียวกัน และเป็นผู้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

แนวทางการดำเนินงานตามหลักคุณธรรม

(1) สถาบันการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเริ่มจากเยาวชนในและนอกระบบการศึกษาอย่างจริงจัง

(2) ผนวกใช้หลักคุณธรรม อย่างกว้างขวางจริงจัง โดยเริ่มจากผู้บังคับบัญชา

(3) ผนวกให้สังคมร่วมสนับสนุนผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรม ที่ถูกรังแก โดยผู้มีอำนาจเหนือกว่า รวมถึงการยอมรับ เชิดชูเกียรติ การส่งเสริมหรือกระตุ้นในรูปแบบต่างๆ

(4) องค์กรระดับต่างๆ มีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกด้วยสื่อประเภทต่างๆ

(5) ทุกหน่วยงานของภาครัฐควรมีหลักจริยธรรมของตนเอง หรือจริยธรรมแต่ละสาขาวิชาอย่างเปิดเผย

ตัวชี้วัดหลักคุณธรรม

(1) การร้องเรียน หรือร้องทุกข์การดำเนินการในเรื่องต่างๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง

(2) คุณภาพชีวิตของคนในองค์กร มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรในองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(3) องค์กรมีเสถียรภาพอยู่อย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบ

3) หลักความโปร่งใส หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาด้วยการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในสถานศึกษา โดยปรับปรุงกลไกการทำงาน ปรับปรุงระบบสารสนเทศให้เป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้งาน การสืบค้น และการชี้แจงเหตุผลได้ชัดเจน จัดทำเอกสารคู่มือ ขั้นตอนวิธีทำงาน การติดต่อกัน และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ ภายในสถานศึกษาจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจ การบริหารงาน การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากร มีการสื่อสาร การสร้างระบบประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ผลงาน การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ให้บุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้รับทราบ

แนวทางในการสร้างความโปร่งใสในองค์กร

(1) สืบหาความเห็นชอบของบุคลากรในหน่วยงานในเรื่องความโปร่งใสที่ ต้องการของบุคลากร

(2) บุคลากรตระหนักในความสำคัญและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540 และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการปกครอง พ.ศ.2539

(3) ปรับปรุงระบบเอกสารระบบสารสนเทศให้เป็นระเบียบสะดวกต่อการใช้งานและการสืบค้นของประชาชน

(4) จัดทำเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับการให้บริการของส่วนราชการที่เข้าใจง่ายสะดวกต่อการติดต่อของประชาชน

(5) มีระบบประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

(6) สร้างเจตคติที่ดีให้การให้บริการข้อมูลข่าวสารและตอบข้อสงสัยของประชาชน

ตัวชี้วัดความโปร่งใส

- (1) สำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ
- (2) จำนวนเรื่องกล่าวหาหรือเรียน และการถูกสอบสวนลดลง
- (3) เกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจของหน่วยงานมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ
- (4) องค์กรมีตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม และเปิดเผยต่อสาธารณชน

4) หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียจากการบริหารงานหรือดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษา ได้ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำร่วมตัดสินใจ ร่วมสนับสนุน ร่วมระดมทรัพยากร ร่วมติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการปฏิบัติงาน

แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วม

(1) องค์กรต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนพร้อมทั้งออกกฎระเบียบข้อบังคับกับบุคคลในองค์กรถือปฏิบัติ รวมทั้งพัฒนากลไก ระบบการทำงานและการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ เพื่อเอื้อต่อการสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

(2) กระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ๆ ได้รับมอบหมาย เพื่อให้บุคลากรสามารถบริหารภารกิจตามบทบาทหน้าที่ตรงตามความต้องการ

(3) รณรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรและประชาชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีส่วนร่วม

(4) จัดทำคู่มือแนวทางการมีส่วนร่วมในงาน/โครงการต่างๆ รวมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้เกี่ยวข้องและประชาชน ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมมีคุณค่ามากขึ้น

(5) แสดงผลลัพธ์จากการเข้ามามีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมให้ผู้เกี่ยวข้อง และประชาชนได้รับทราบ พร้อมทั้งมีรางวัลตอบแทนแก่เจ้าของความคิดที่นำไปสู่การปฏิบัตินั้น

(6) สร้างหลักประกันในความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานขององค์กร

ตัวชี้วัดหลักความมีส่วนร่วม

- (1) ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ
- (2) ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ
- (3) จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นจากบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง ประชาชน ในการดำเนินการเรื่องต่างๆ รวมถึงคุณภาพของการมีส่วนร่วม

5) หลักความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องตามกฎ ระเบียบของสถานศึกษา ผู้รับบริการและส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งยอมรับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานดังกล่าว ทั้งที่เป็นผลดีและผลเสียหาย ตลอดจนพร้อมแสดงข้อเท็จจริง การประกอบการกิจต่อสาธารณชน สามารถชี้แจงเหตุผลได้พร้อมรับการตรวจสอบจากสาธารณชน

แนวทางการดำเนินตามหลักความรับผิดชอบ

- (1) ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีด้วยการยกย่องและส่งเสริมความประพฤติของบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี
- (2) สร้างความรับผิดชอบของตนเองโดยใช้การมีส่วนร่วม มีระบบตรวจสอบ และการประเมินที่น่าเชื่อถือ
- (3) ส่งเสริมผู้มีความสามารถ โดยการให้รางวัลและลงโทษที่เหมาะสม ทั้งการจูงใจด้วยค่าตอบแทนและอื่นๆ

ตัวชี้วัดเรื่องความรับผิดชอบ

- (1) ได้รับการยอมรับจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง
- (2) ผลการปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- (3) คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดได้จากการปฏิบัติงาน และจำนวนการเรียกร้องหรือกล่าวหาที่ได้รับ

6) หลักความคุ้มค่า หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาโดยการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยมีการจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนดังกล่าวจัดทำขึ้นจากการศึกษาข้อมูล สภาพปัจจุบัน ปัญหาที่แท้จริง เช่น การบริหารเวลา มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน การลดขั้นตอน การปฏิบัติงาน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีข้อมูลด้านบุคลากรเพื่อประกอบการตัดสินใจสั่งการมีการรณรงค์สร้างความตระหนักส่งเสริมการให้รางวัลด้านความประหยัด การบริหารงบประมาณ มีการควบคุม กำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน

แนวทางการดำเนินตามหลักความคุ้มค่า

(1) ผู้บริหารระดับสูงต้องให้ความสำคัญ

(2) ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สั้นหรือเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียว เพื่อให้สะดวกและรวดเร็ว

(3) ปฏิบัติงานอย่างประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลา บรรลุวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

(4) กำหนดมาตรฐานการทำงานในหน้าที่และเป้าหมายที่ชัดเจน

(5) สร้างระบบความคุ้มค่าและรายงานการใช้จ่ายทรัพยากรอย่างคุ้มค่าต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับเพื่อตรวจสอบ

(6) นำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน

(7) เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการต่างๆ ที่นำไปสู่ความคุ้มค่า

(8) รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอกเพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานในองค์กร

(9) ให้ความสำคัญกับระบบการติดตามประเมินผล และควรประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนทราบเป็นระยะ

(10) ให้ระบบประเมินการปฏิบัติงาน (RBM) และใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นเครื่องมือในการพิจารณางบประมาณในโครงการ

(11) จัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน

(12) ปรับปรุงระเบียบปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า

(13) ให้รางวัลหน่วยงานกลุ่มบุคลากรที่ดำเนินการด้วยวิธีดังกล่าวได้อย่างถูกต้องคุ้มค่า

ตัวชี้วัดหลักความคุ้มค่า

(1) ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

(2) ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากข้างต้นสรุปได้ว่า เพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องยึดหลักการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแนวตัวชี้วัดระดับองค์กรในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล ออกตามหลักสำคัญ 6 ประการ พร้อมทั้งแนวการดำเนินงานตามหลักคุณธรรม

2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล

การศึกษาประสิทธิผลการมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ซึ่งมีการศึกษาครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้นำเสนอเกี่ยวกับประสิทธิผลในด้านต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันนำรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 ความหมายของประสิทธิผล

ประสิทธิผล มีความสำคัญในการบริหารจัดการองค์การต่างๆ และเป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการบริหารที่ผู้บริหารจะต้องมุ่งเน้นการบริหารระบบประสิทธิผลขององค์การเป็นสำคัญ ซึ่งได้มีนักการศึกษาให้ความหมายประสิทธิผลไว้ ดังนี้

Etzioni (1964) กล่าวว่า ประสิทธิผลขององค์การว่า หมายถึง ขนาดของความสามารถขององค์การในการที่จะสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายต่างๆ ที่กำหนดไว้

ซีฮอร์ และ ยูชต์แมน (Seashore & Yuchtman, 1991) กล่าวว่า ประสิทธิผลขององค์การ คือ ความสามารถขององค์การในการนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีคุณค่าจากสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์การ

ฮอย และ มิสเกล (Hoy & Miskel, 1991, p.51) กล่าวว่า ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง การที่ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาทำให้ครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจ เป็นผลทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

Fiedler (1967, p.9) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือ การที่กลุ่มสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ซึ่ง ถือเป็นประสิทธิผลของกลุ่ม

Steers (1977, p.55) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือการที่ผู้นำได้ใช้ความสามารถในการแยกแยะการบริหารงาน และการใช้ทรัพยากรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีตัวบ่งชี้ความมีประสิทธิภาพขององค์การ 5 อย่าง คือ ความสามารถในการผลิต ขวัญ การปฏิบัติตามแบบอย่าง การปรับตัว และความ เป็นปึกแผ่นขององค์การ

อนันท์ งามสะอาด (2551, น.1) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง ผลสำเร็จของงาน ที่เป็นไปตามความมุ่งหวัง (Purpose) ที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ (Objective) หรือเป้าหมาย (Goal) และเป้าหมายเฉพาะ (Target) ได้แก่ 1) เป้าหมายเชิงปริมาณจะกำหนดชนิดประเภทและจำนวนของผลผลิต สุดท้ายต้องการที่ได้รับ เมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นลง 2) เป้าหมายเชิงคุณภาพ จะแสดงถึงคุณค่าของผลผลิตที่ได้รับจากการดำเนินงานนั้นๆ 3) มุ่งเน้นที่จุดสิ้นสุดของกิจกรรมหรือการดำเนินงานว่าได้ผลตามที่ตั้งไว้หรือไม่ และที่สำคัญต้องมี ตัวชี้วัด (Indicator) ที่ชัดเจน

มนทิพย์ สุกิตติอีสาน (2552, น.86) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายขององค์การและเป็นจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Common purpose) มีผลต่อสังคมโดยรวม ซึ่งประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะบอกถึงความสามารถของผู้ปฏิบัติ ประสิทธิภาพขององค์การย่อมมีความสัมพันธ์กับความสามารถขององค์การในการใช้ทรัพยากรในการบริหาร อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อกิจกรรม ต่างๆ บรรลุวัตถุประสงค์

วรัท พุกยาศกุลนันท์ (2550, น.1) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง การ ปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Effectiveness is to do right things) หรือ ความสามารถในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จุดสำคัญของประสิทธิภาพอยู่ที่ ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตที่ถูกลาดหวัง ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้และผลผลิตจริงที่มีขึ้น

การดี อนันต์นาวิ (2551, น.204) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง การที่ องค์การได้ดำเนินงานใดๆ โดยการใช้ทรัพยากรต่างๆ จนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายต่างๆ ที่องค์การ ตั้งไว้

พิมพรรณ ภักดีอุษรณ (2554, น.21) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสำเร็จหรือ ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประสิทธิภาพนั้นมุ่งให้ผลการปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย

กาญจนา เกษร (2555, น.43) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ความสำเร็จ ของโรงเรียนที่สามารถร่วมกันทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ ทั้งนี้เกิดจาก ประสิทธิภาพของบุคลากรที่สามารถใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารงาน ปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งเอาไว้ ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน การบรรลุผลในการที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถพัฒนา นักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและ ภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้อย่างดี

วารจณา กาญจนพาที (2556, น.51) กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง ความ สามารถขององค์การในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการพัฒนาและปรับตัวเพื่อความอยู่รอดขององค์การ

สมมาตร คงชื่นสิน (2556, น.37) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การร่วมมือของ บุคลากรในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาตามขอบข่ายงานการบริหารและการจัดการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษา

อรนุช กุลสุวรรณ (2556, น.34) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจในการทำงาน การบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา โดยพิจารณาจากความสามารถการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และสามารถแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาจนทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นการมองประสิทธิภาพในภาพรวมทั้งระบบ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รักษาไว้ ซึ่งทั้งทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์และไม่สร้างความเครียดแก่สมาชิก สมาชิกเกิดความพึงพอใจในงานทุกคนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ในการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การ และรับผิดชอบต่อปัญหาหรือข้อยุ่งยากที่เกิดขึ้น และองค์การส่วนรวมสามารถปรับตัว และพัฒนาเพื่อดำรงอยู่ต่อไปได้

2.2.2 การประเมินประสิทธิผลของโรงเรียน

การศึกษาการประเมินประสิทธิผลนั้น ผู้วิจัยพบว่า ได้มีการกำหนดแนวทางในการประเมิน 2 แนวทาง ได้แก่ การประเมินผลองค์การและการประเมินผลโรงเรียนโดยมีรายละเอียดดังนี้

กาญจนา เกษร (2555, น.15) กล่าวว่า การวัดประสิทธิผลของโรงเรียนจะเน้นไปที่เป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลโดยเร็ว โดยมุ่งเน้นการสร้างเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลที่เน้นระบบการดำเนินงาน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ของโรงเรียนเป็นหลัก ทั้งนี้เมื่อพิจารณาระบบสามารถกำหนดปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนและภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ปัจจัยกระบวนการ ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนการจัดทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและความสามารถในการเรียนรู้ขององค์การ

ปัจจัยผลผลิต ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนความพึงพอใจของครูและบุคลากรในโรงเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

Hoy and Miskel (2005, p.276) กล่าวว่า การประเมินประสิทธิผลโรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น จะประเมินว่าโรงเรียนใดประสบผลสำเร็จหรือไม่จึงควรเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์ของโรงเรียนกับผลการดำเนินงานนั้นๆ ดังนั้น โรงเรียนจะมีประสิทธิผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ตั้งไว้บรรลุตามเป้าหมาย หรือเกินกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยสรรหาและแนวทางในการประเมินหรือวัดประเมินผลได้เป็น 3 แนวทาง ดังนี้

1) การประเมินประสิทธิผลในแง่ของเป้าหมาย Grow Model of Organization Effectiveness เป็นการพิจารณาองค์การ จะมีประสิทธิผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับคนที่นับว่าบรรลุเป้าหมายขององค์การหรือไม่หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นการใช้เป้าหมายขององค์การ เวสเกตให้ความสำคัญกับการบรรลุเป้าหมายหรือผลสุดท้ายมากกว่าวิธีการ ดังนั้น ผู้บริหารในองค์การจะต้องกำหนดเป้าหมายที่สามารถทำได้ หรือเป้าหมายที่เป็นจริงที่สามารถวัดได้

2) การประเมินประสิทธิผลในแง่ของระบบทรัพยากร The System resource Model of organizational effectiveness การประเมินโดยพิจารณาความสามารถขององค์การในการแสวงหาผลประโยชน์จัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ต้องการ อันจะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ รวมทั้งเป็นความสามารถขององค์การที่จะนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและมีคุณค่าทางสภาพแวดล้อมมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์การ ซึ่งเป็นการเน้นปัจจัยตัวป้อนเข้า input มากกว่า ผลผลิต output

3) การประเมินประสิทธิผลตามรูปแบบบูรณาการที่ยึดการบรรลุเป้าหมายและรูปแบบระบบทรัพยากร An Integrated Goal and System - mixed Model of organizational effectiveness โดยเน้นสาระสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ มิติเวลา กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง และใช้เกณฑ์ประเมินหลายเกณฑ์ดังนี้

(3.1) มิติเวลา Time การประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาต้องคำนึงถึงมิติเวลาเป็นสำคัญ เพราะการประเมินในช่วงเวลาต่างกันอาจทำให้ผลการประเมินแตกต่างกัน

(3.2) ผู้เกี่ยวข้อง Multiple Constituencies เป็นกลุ่มคนทั้งภายในและภายนอกองค์การที่สนใจ ผลเกณฑ์ขององค์การสำหรับเกณฑ์ประสิทธิผลจะสะท้อนความคิดและค่านิยมของผู้ที่เกี่ยวข้องเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นจึงเกิดจากการเชื่อมโยงความคิดของผู้เกี่ยวข้อง

(3.3) การประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลักเกณฑ์ The multiple Constituencies of organizational effectiveness เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลองค์การ โดยใช้เกณฑ์หลายอย่างในการวัดประเมินผล เรียกว่า การวัดประสิทธิผลเชิงซ้อน multiple effectiveness Measurement พิจารณาตัวแปรหลักที่อาจมีผลต่อความสำเร็จขององค์การและพยายามแสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน การวัดประสิทธิผลวิธีนี้เกิดจากแนวคิดที่ว่าองค์การเป็นระบบสังคมที่มีชีวิต มีความต้องการหรือข้อเรียกร้อง ซึ่งองค์การจะต้องจัดหาเพื่อความอยู่รอด หรือเพื่อทำงานที่มีประสิทธิผล

มอทท์ (Mott, p.1972) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ในยุคปฏิรูปการศึกษาการบริหารโรงเรียนต้องคำนึงถึงวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทสำคัญต่อการปรับตัว อย่างไม่หยุดนิ่งต้องพยายามปรับปรุงองค์การรูปแบบการบริหารงาน และการดำเนินงานต่างๆ ให้มีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติงาน ผู้บริหารและครูต้องเป็นนักพัฒนา ริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้เพื่อให้ สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น ต้องมีเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม ครูต้องสร้างกระบวนการและวิธีการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ทั้งเนื้อหาวิชาการ และคุณธรรมจริยธรรม เพราะวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนจะเป็นวิธีการที่ คิดตัวสามารถนำไปปรับปรุงใช้ในการประกอบอาชีพและพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหาร และครูที่ร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานและการเรียนการสอน รวมถึงการปรับหลักสูตรเพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้าทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป โดยการรับเอาแนวคิด นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการวางแผนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและนำผลการทดสอบของผู้เรียนมาใช้ในวางแผนการจัดการเรียนการสอนตามความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน

2) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ปริมาณและคุณภาพของนักเรียน ประสิทธิภาพของโรงเรียนที่สร้างความเชื่อมั่นสูง โดยวัดความนิยมจากชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ประการหนึ่ง ได้แก่ โรงเรียนนั้นมีนักเรียนเข้าเรียนมีปริมาณมาก และคุณภาพการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์สูง โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความสามารถในการศึกษาต่อในสถาบันศึกษาชั้นสูงได้เป็นจำนวนมาก โรงเรียนที่ปริมาณและคุณภาพสูงจะเป็น โรงเรียนในเมือง โรงเรียนระดับจังหวัดที่มีชื่อเสียงมีความพร้อมด้านปัจจัยต่างๆ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ อาคารสถานที่ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมเหมาะสม มีปัจจัยด้านการเงิน สามารถจัดซื้อจัดจ้างเบิกจ่ายเงินได้สะดวก มีบุคลากรที่มีคุณภาพ นักเรียนมีผลการเรียนดี มีการพัฒนาทัศนคติแรงจูงใจของนักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความปรารถนา และความคาดหวังต่างๆ รวมทั้งมีความประพฤติที่เหมาะสม มีจริยธรรม คุณธรรมมีค่านิยมที่ดีงาม ซึ่งลักษณะต่างๆ ดังกล่าว นั้นเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมมีความคาดหวัง และมีความต้องการอย่างมาก (Mott, 1972 cited in Hoy & Miskel, 1991, p.382) จึงอาจกล่าวได้ว่า นอกจากนักเรียนจะเป็นผู้ที่สนใจในการศึกษาเล่าเรียน มีความรู้ความสามารถทางวิชาการอย่างยอดเยี่ยม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่างๆ สูงแล้ว ยังมีการพัฒนา

ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมต่างๆ ที่พึงปรารถนาให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

องค์ประกอบต่างๆ ในการเสริมสร้างประสิทธิผลทางด้านปริมาณและคุณภาพของนักเรียนนั้นนอกจากปัจจัยต่างๆ แล้ว บุคลากรที่สำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารและครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียน หากผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและมองเห็นความสำคัญของงานวิชาการในโรงเรียนอย่างแท้จริง หาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาวิชาการให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและเป็นไปตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และสร้างบรรยากาศในการทำงานก่อให้เกิดประสิทธิผล วางแผนพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมโดยยึดกระบวนการและนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ตลอดจนปรับพฤติกรรมกรรมการสอนให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงและการเจริญทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ผู้บริหารและครู จัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง พิจารณาจากเกรดเฉลี่ยโดยรวมของนักเรียน จำนวนร้อยละของนักเรียนที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป ความสามารถด้านวิชาการของนักเรียน และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู พัฒนาสื่อนวัตกรรม รวมทั้งจัดบรรยากาศและทรัพยากรอย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก หมายถึง มีความเห็นท่าที ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของนักเรียน แสดงออกในทางที่ดีงาม สมเหตุสมผล และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การศึกษาสร้างความเจริญให้บุคคลใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย มีความสมบูรณ์แข็งแรง พัฒนาส่วนต่างๆ อย่างเหมาะสมกับวัย ด้านสติปัญญา มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และมีความคิดสร้างสรรค์ด้านสังคม สามารถนำความรู้ความสามารถและทักษะอันจำเป็นไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข และด้านจิตใจรู้จักเหตุผลมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมอย่างเหมาะสมและดีงาม

ทัศนคติทางบวกจะเป็นผลจากผู้ที่ได้ศึกษาครบถ้วนทั้ง 4 ด้าน ดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้ที่มีทัศนคติทางบวกเป็นผู้มีความรู้สึกและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม มีจิตใจกว้างขวาง ไม่ต่อต้านหรือถดถอยหนีสังคม มีความมั่นคงทางจิตใจ ปฏิบัติด้วยความจริงใจและเป็นประชาธิปไตย ยอมรับและเคารพความเห็นของส่วนรวม เผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ตลอดจนสามารถดำเนินการอบรมสั่งสอน

ให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระเบียบวินัย รู้จักพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษา และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก หมายถึง ผู้บริหารและครู ในการดำเนินงานด้านการบริหาร และการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม โดยการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ที่พึงประสงค์ต่อสังคม รู้จักพัฒนาตนเองให้ได้รับการยกย่อง มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

4) ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในโรงเรียน การที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลนั้น ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ความสามารถในการแก้ปัญหภายในโรงเรียน เพราะในโรงเรียนประกอบด้วยคนหลายกลุ่ม หลายฝ่ายมาทำงานร่วมกัน ความขัดแย้งย่อมเกิดขึ้นได้ เพราะบุคคลแต่ละคนมีความคิดคำนิยมความต้องการและเป้าหมายต่างกัน ซึ่งที่จริงความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ แต่ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารความขัดแย้งให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมจะมีผลต่อการพัฒนางาน เพราะถ้ามีความขัดแย้งมากเกินไปจะทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจ ขาดความร่วมมือในการทำงาน ทำลายความสามัคคี สร้างความเป็นศัตรูและนำไปสู่การลดประสิทธิภาพในการทำงานและการออกจากงานได้ ซึ่งย่อมมีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหภายในโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ร่วมมือกันในการแก้ปัญหต่างๆ ทั้งในด้านการเรียนการสอน ในด้านการปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการแพร่ทางนักเรียนจนประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

ดังนั้น การประเมินประสิทธิผลนั้นมีหลายวิธีควรเลือกใช้วิธีที่เหมาะสมและตรงตามความต้องการในการวัดประเมินผล การวัดประเมินประสิทธิผลขององค์การที่จะเป็นเครื่องมือในการบ่งชี้ว่าโรงเรียนนั้นสามารถปฏิบัติภารกิจเพียงใด และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมถึงคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน ดังนั้น ประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ ความสามารถในการปรับตัวเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมความสามารถในการประสานสัมพันธ์ของสมาชิกในโรงเรียน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุผลในการสร้างและพัฒนาพฤติกรรมความเป็นคนที่สมบูรณ์ทุกๆ ด้านให้แก่บุคคล และนักเรียน รวมถึงความพึงพอใจในอาชีพของครูและภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียน และสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวกปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหภายในโรงเรียนได้อย่างดี

จากข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดและเกณฑ์การประเมินประสิทธิผลของ มอทท์ (Mott, 1972 cited in Hoy & Miskel, 1991, .p.373) ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 4 ประการ คือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน

2.3 บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

2.3.1 วิสัยทัศน์ (VISION)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต4 เป็นองค์กรธรรมาภิบาล ทันสมัย ยกระดับคุณภาพการมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย

2.3.2 พันธกิจ (MISSION)

1. พัฒนาการมัธยมศึกษาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ทันสมัยประชากรวัยเรียนมีคุณภาพระดับสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย
2. พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูงมีคุณธรรม มีจริยธรรม
3. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่กลุ่มอาชีพเทียบเคียงมาตรฐานสากล
4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพและกระจายอำนาจตามหลักนิติบุคคล
5. ระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาการจัดการมัธยมศึกษาที่เข้มแข็ง

2.3.3 ค่านิยมองค์กร

สพม.4 ปทุมธานี-สระบุรี เป็นหนึ่งเดียว (wholeness) และเป็นสังคมเปี่ยมสุข (happiness social)

2.3.4 เป้าประสงค์ (GOAL)

1. สร้างสรรค์นักเรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการตามหลักโฮเวิร์ดการ์ดเนอร์การสื่อสารสองภาษาล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์และความรับผิดชอบต่อสังคมโลก
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็น คนดีมีจรรยาบรรณเป็น คนเก่งสอนอย่างมีคุณภาพใช้ภาษาเพื่อการสอนเป็นภาษาไทย คู่ภาษาอังกฤษยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมีขวัญและกำลังใจผ่านการประเมินในระดับชาติ

3. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ สู่กลุ่มอาชีพเพื่อการมีงานทำ
เทียบเคียงมาตรฐานสากล

4. สร้างองค์กรและโรงเรียนชั้นดีบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ TQA เป็นผู้นำ
เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและใช้จัดการเรียนการสอน และผ่านการประเมิน
ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

5. โรงเรียนมีปัจจัยพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานสากล มีการพัฒนาบรรยากาศ
สภาพแวดล้อมในองค์กรและโรงเรียนให้มีความสะอาดร่มรื่น สวยงาม อบอุ่น ปลอดภัย ปลอดภัย

6. ระดมสรรพกำลังภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาจัดการเรียนรู้และร่วมพัฒนากับ
สถานศึกษาในระดับท้องถิ่นระดับภูมิภาคระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

2.3.5 ยุทธศาสตร์

พลีกระบวนจัดการมัธยมศึกษาและระบบการเรียนรู้ใหม่สู่คุณภาพมาตรฐาน
ระดับสากล ที่มีใช้มุ่งแต่ผสมสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงคุณภาพ
ในมิติการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โดยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนามิติคุณภาพเก่ง 8 ประการ ตามหลัก
เฮวาร์ด การ์ดเนอร์ ดังนี้

1. เก่งภาษาเก่งในการใช้ถ้อยคำมีความสามารถด้านการอ่านเขียน เช่น นักกฎหมาย
นักเขียนนักหนังสือพิมพ์

2. เก่งตรรกะ-คณิตศาสตร์มีความสามารถด้านตัวเลขและเหตุผล ประดิษฐ์คิดค้น
เช่น นักวิทยาศาสตร์ บัญชี โปรแกรมเมอร์

3. เก่งมิติด้านการคิดรูปภาพมองเห็นต่าง ๆ ได้มากกว่าคนอื่น เขียนออกมาเป็นภาพ
ได้ชัดเจน เช่น สถาปนิก ศิลปิน วิศวกร ช่างกล นักถ่ายภาพ

4. เก่งร่างกายเคลื่อนไหวความสามารถด้านพลังกำลังความคุมการเคลื่อนไหว
ของร่างกาย เช่น นักกีฬา นักประดิษฐ์หุ่นกรรมนักแสดงกายกรรม

5. เก่งดนตรีความสามารถและชื่นชมในเสียงทำนองจังหวะ หูไวต่อเสียงจับจังหวะ
แยกเสียงเครื่องดนตรีได้ดี เช่น นักดนตรี นักประพันธ์เพลง

6. เก่งมนุษยสัมพันธ์ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เข้าใจผู้อื่นสังเกต
และรับรู้อารมณ์ เช่น นักบริหาร ประสานงานนักไกล่เกลี่ย และเป็นครูได้ดี

7. เก่งในการรู้จักใจของตนเองเป็นผู้ที่ประเมินและเข้าใจอารมณ์ของตนเองได้ดี
ชอบคิดไตร่ตรอง ชอบนั่งสมาธิ มีวินัยในตนเองสูง เช่น พระ นักสอนศาสนา นักแนะแนว

8. เก่งการเป็นนักธรรมชาติวิทยาการสังเกตสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติการจำแนก

แยกแยะจัดหมวดหมู่สิ่งต่างๆ รอบตัว เป็นผู้รักธรรมชาติเข้าใจธรรมชาติ ตระหนักในความสำคัญของสิ่งแวดล้อมรอบตัว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี-สระบุรี กำหนดนโยบายขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาสนองนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากลมุ่งสู่มัธยมเชิงปฏิบัติการ เพื่อการประกอบอาชีพการมีงานทำ ตามศักยภาพความพร้อมของโรงเรียนและนักเรียน เพื่อเตรียมประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน อาเซียน+3 และสังคมโลก 5 ภูมิภาคหลักของโลก คือ ทวีปเอเชีย ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกา ทวีปออสเตรเลีย ทวีปแอฟริกา จุดสำคัญอยู่ที่มัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนมีทางเลือกมากขึ้นเป็นมัธยมศึกษาเชิงปฏิบัติการ (Secondary Career Education) ผู้เรียนมีโอกาสเรียนต่อมหาวิทยาลัย สำหรับผู้เรียนที่ไม่เรียนต่อก็มีภาคปฏิบัติ (CareerPreparation) ให้ทำงานได้จริงแบบครบวงจร มีการกำหนดสัดส่วนวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสม 5 กลุ่มอาชีพใหม่ คือ 1) เกษตรกรรม 2) อุตสาหกรรม 3) พาณิชยกรรม 4) ความคิดสร้างสรรค์ แขนง 5) ด้านอำนวยการ บริหารจัดการ และการบริการ เพื่อให้คนไทยสามารถปรับตัว “เท่าทัน และแข่งขันในเวทีสากลโลกได้”

มัธยมเชิงปฏิบัติการ มิใช่เป็นการเรียนแบบวิทยาลัยเทคนิค แต่เน้นสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาสามารถประกอบธุรกิจตามศักยภาพของพื้นที่การจัดหลักสูตรการเรียนรู้ในโรงเรียน แบ่งได้ 2 สมรรถนะ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสมรรถนะสู่อาชีพ หน้าที่จัดการศึกษาเรียนจบแล้วต้องกำหนดทิศทางความก้าวหน้าทางวิชาชีพได้นำจุดแข็งทางวิชาการ นำเทคโนโลยีมาเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติการ เป็นการศึกษาที่เตรียมคนสู่อาชีพอย่างมีศักยภาพ

เขตพื้นที่การศึกษาต้องตัดสินใจเลือกโดยดูศักยภาพของพื้นที่มหาวิทยาลัยเป็นที่เลี้ยงเชื่อมโยงไปยังหลักสูตรตั้งแต่ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ถึง มัธยมศึกษาตอนปลาย และจะสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการใช้ Lab ในมหาวิทยาลัย ทำงานนี้เทศร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน

2.3.6 จำนวนบุคลากร

จำนวนครูผู้สอนในสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 2.1 จำนวนครูผู้สอนในสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ณ วันที่ 10 มิ.ย. 60

ที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนครู
1.	สระบุรีวิทยาคม	181
2.	สวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี	90
3.	แก่งคอย	148
4.	สองคอนวิทยาคม	20
5.	บ้านท่ามะปรางวิทยา	37
6.	หนองแค “สริกัจพิทยา”	122
7.	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสระบุรี	33
8.	หินกองวิทยาคม	39
9.	หนองแซงวิทยา	34
10.	บ้านหมอ “พัฒนานุกุล”	50
11.	เสาไห้ “วิมลวิทยานุกูล”	132
12.	โลกกระทอนกิตติวุฒิวทยา	34
13.	สุธีวิทยา	62
14.	พระพุทธบาท “พลาณุกูลวิทยา”	21
15.	ประเทียบวิทยาทาน	81
16.	มวกเหล็กวิทยา	91
17.	ซับน้อยเหนือวิทยาคม	33
18.	หนองโดนวิทยา	15
19.	ดอนพุดวิทยา	25
20.	วังม่วงวิทยาคม	27
21.	เทพศิรินทร์ พุแค	85
รวมทั้งสิ้น		1,360

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาล

ไพฑูรย์ บัวจิต (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 และเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม

พรหมเมศวร์ คำผาบ (2551, น.71) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพทุกข้อความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคคลแต่ละองค์กรทั้งภายในและภายนอกสามารถตรวจสอบได้ และโรงเรียนประกาศนโยบายด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน

ทักษิณา เหลืองทวีผล (2551, น.154) ศึกษา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกันมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่ามีการจัดระเบียบแบบแผน โครงสร้างที่ต่างกัน แต่ด้วยความพร้อมที่ต่างกัน ด้านงบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรอื่นๆ ที่เป็นตัวแปรสำคัญต่อประสิทธิภาพ

อัมพร พุดมี (2551, บทคัดย่อ) ศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุขราชธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน

คูสิต เจนวิถิ (2551, น.95-99) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีประสิทธิผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับสูง

ชเนตร มีรัตน์ (2552, น.110-112) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักคุณธรรมในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากส่วนโรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับมากที่สุด

พระปรเมศวร์ ปัญญาวิชโร (แจ่มแจ็ง) (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารงานในด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

วิไลพร จันเสียม (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์กันทางบวกโดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง แสดงว่าการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน

สมคิด ดวงจักร (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิผลของนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 2 เพื่อศึกษานำนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติตาม เพื่อประเมินผลกระทบของการนำนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ และเพื่อศึกษาประสิทธิผลของนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การประเมินนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏมีผลกระทบอยู่ในระดับน้อย ประสิทธิผลของนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลมีความสำเร็จอยู่ในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การกำหนดนโยบายธรรมาภิบาลการนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติและการประเมินผลกระทบนโยบายธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกกับประสิทธิผลของนโยบาย

พินิจ ลิขิตวัฒน์กิจ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาใดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง

พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย) (2556, น.87) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

ในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนและส่งเสริมในการใช้หลักธรรมาภิบาลนั้น ควรให้เกิดขึ้นภายในหน่วยงานสถานศึกษาอย่างแท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อข้าราชการครู และผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองให้เห็นเป็นแบบอย่าง เมื่อข้าราชการครูในสถานศึกษาเกิดความรู้และเข้าใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และบริบทต่างๆ ก็จะก่อให้เกิดการบริหารงานและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

บัณฑิต โคอโพธิ์ (2556, น.110-120) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลย เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประสิทธิภาพการสอนของครูและความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลย เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ประสิทธิภาพการสอนของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน การใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

พินิจ ลิขิตวัฒนกิจ (2556, บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิผลของสถานศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง

สมมาตร คงชื่นสิน (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

และการศึกษาตามอรรถาธิบายกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครู เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาตามความเห็นของครู เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาตามความเห็นของครู ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความเห็นของครู กศน.แขวง ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลในการบริหารอยู่ในระดับสูง

กมลวรรณ จิวน้อย (2557, น.110-120) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจมาจากการส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นการบริหารจัดการและปฏิบัติตามนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาการศึกษา เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักนิติธรรม เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช้ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องมาประกอบการตัดสินใจดำเนินงาน

ทวิวัฒน์ อินทรประเสริฐ (2559, น.74) ศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม

สมชาย น้อยง่า และคณะ (2559, บทคัดย่อ) ศึกษาธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลในการบริหารงานตามหลักการประเมินแห่งคุณภาพของเทศบาลนคร เจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของหลักธรรมาภิบาล

กับประสิทธิผลในการบริหารงานตามหลักการประเมินแห่งดุลยภาพ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านหลัก นิติธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ประสิทธิภาพของการบริหารงานตามหลักของธรรมาภิบาลนั้น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล ในการบริหารงานตามหลักการประเมินแห่งดุลยภาพและยังพบว่าหลักธรรมาภิบาล สามารถส่งผลกับ ประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักการประเมินแห่งดุลยภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล

หฤทัย สิมมะลา (2551, น.178) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหารกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหารและระดับประสิทธิผลของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลของ โรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพของโรงเรียนตามความคิดเห็นของ ข้าราชการครูที่มีสถานะภาพ ประสบการณ์ ลักษณะการเปิดสอนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน ปัจจัย ด้านผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนทั้ง โดยรวมและรายด้าน ปัจจัยด้านผู้บริหาร สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ 7 ตัวแปร คือ ความรู้ลึกไวก่อนบุคคลอื่น ความรู้ทาง วิชาชีพ การมีวิสัยทัศน์ พฤติกรรมกล้าเสี่ยง ความใฝ่รู้ ทักษะการวิเคราะห์ปัญหา และความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

กาญจนา เกษร (2555, น.101-105) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กร กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์กร ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 ด้าน คือ ด้านการมุ่งประสงค์ของ โรงเรียน ด้านความมีคุณภาพ ประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และความสัมพันธ์ ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระดมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์ ไปในทิศทางเดียวกัน คือ ในทิศทางบวก และ โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

อรินดา ตอหะ (2555, น.94-96) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับประสิทธิผลการดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดมศึกษา จังหวัดนราธิวาส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

ระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดนราธิวาสเพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส เพื่อเปรียบเทียบ
ระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
จังหวัดนราธิวาส จำแนกตามอายุและประสบการณ์ในการทำงาน และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง
พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับประสิทธิผลการดำเนินงานตามภารกิจหลัก
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัย
พบว่า พฤติกรรมผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ในขณะที่พฤติกรรมผู้นำแบบกิจสัมพันธ์
อยู่ในระดับปานกลาง ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานตามภารกิจหลัก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมผู้นำของ
ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการทดสอบสหสัมพันธ์ระหว่าง
พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับประสิทธิผลการดำเนินงานตามภารกิจหลักของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนราธิวาส พบว่า ภาพรวมมี
ความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง

วานิช บุญครอบ (2556, น.90-96) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหาร
กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 20 ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 20 และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของ โรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารอยู่ในระดับ
มากทุกด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ
ด้านการสื่อสาร ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า
ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มี
เจตคติทางบวก

อรนุช กุลสุวรรณ (2556, น.79-83) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอบ่อทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา และประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชาลบุรี เขต 2 และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาในอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชาลบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานศึกษาเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและด้าน

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

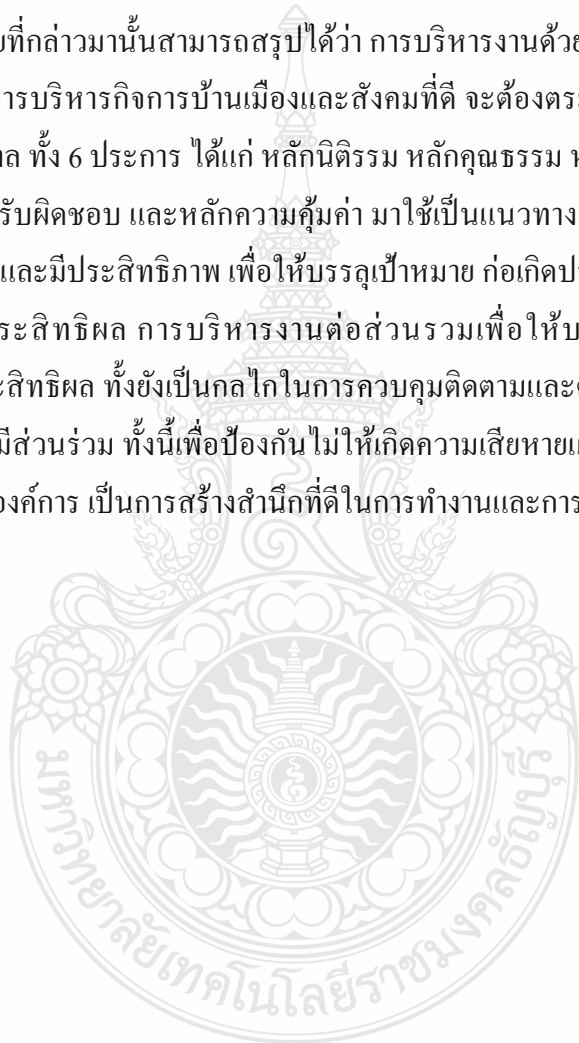
รอส (Ross, 2002, p.244) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในประเทศบัลแกเรีย การเปลี่ยนถ่ายจากคอมมิวนิสต์สู่ประชาธิปไตย พบข้อสรุปเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล คือ ในยุคคอมมิวนิสต์ที่มีการปกครองแบบศูนย์รวมในลักษณะของระบบราชการ (Bureaucracy) ทำให้สถาบันอุดมศึกษาขาดความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ขาดการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ รวมทั้งขาดความเป็นอิสระ (Autonomy) ซึ่งเป็นความบกพร่องของสถาบันอุดมศึกษา

ฟิลเล (pillay, 2004, pp.586-605) ได้ศึกษาเรื่อง คอร์รัปชันซึ่งการนำไปสู่หลักธรรมาภิบาลในมุมมองของชาวแอฟริกาใต้ มีผลกระทบอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นตัวการสำคัญที่ขัดขวางการนำไปสู่การมีธรรมาภิบาลในการปกครอง มีผลทำให้เกิดการคอร์รัปชัน มีผลต่อความมั่นคง ความเชื่อมั่นในการทำลายค่านิยม และหลักการทางประชาธิปไตย รัฐจะสร้างระบบการต่อสู้การคอร์รัปชัน แต่ก็ยังมีปัญหาอยู่ คือ การขาดโครงการต่อต้านคอร์รัปชัน ขาดสารสนเทศและผลของการคอร์รัปชันที่มีงานวิจัยนี้ศึกษารายละเอียดต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการคอร์รัปชันและธรรมาภิบาล และองค์กรต่างๆ ที่ร่วมต่อต้านคอร์รัปชันให้ดีขึ้น ในขณะที่อุปสรรคการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในรูปแบบของเวลาที่มอบหมายงานระดับการตัดสินใจที่เพิ่มขึ้น

คิมเมท (Kimmert, 2005, p.32) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ พบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้วหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาว่า ประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไร รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาลในการเลือกตั้ง นอกจากนี้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาบ้านเมืองในสถานะที่มีความไม่แน่นอน และเศรษฐกิจถดถอยเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารประเทศใหม่ๆ และการพัฒนาประชาธิปไตย

เฮนดริก (Hendrik, 2005, p.27) ได้ศึกษาเรื่อง การสังคมสงเคราะห์และหลักธรรมาภิบาล มาใช้วิเคราะห์แนวโน้มนโยบายในประเทศเนเธอร์แลนด์ และประเทศเยอรมนี พบว่า ประเทศทั้งสองได้ กำหนดนโยบายในการดูแลประเทศในโลกที่สาม โดยนักสังคมสงเคราะห์ได้นำเอาหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของประเทศ แต่ยังคงความเข้าใจในการกำหนด รูปแบบการประเมินการกำหนดยุทธศาสตร์ในกระบวนการจัดทำนโยบาย มีการแยกย่อยออกเป็นส่วน และยังคงความเข้าใจในความหมายของธรรมาภิบาล

จากงานวิจัยที่กล่าวมานั้นสามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี จะต้องตระหนักเห็นความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้เป็นแนวทางการบริหารที่ทิศทางชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ก่อเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารงานต่อส่วนรวมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยมีประชาชนหรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหาร การสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กร เป็นการสร้างสำนึกที่ดีในการทำงานและการบริหารงาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการตามลำดับ ขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จากสถานศึกษา จำนวน 21 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,360 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จากสถานศึกษา จำนวน 21 แห่ง รวมทั้งสิ้น 302 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ตารางของเครืจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p.608)

ตารางที่ 3.1 จำนวนครูผู้สอนในสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ณ วันที่ 10 มิ.ย. 60

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.	สระบุรีวิทยาคม	181	40
2.	สวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี	90	20
3.	แก่งคอย	148	33
4.	สองคอนวิทยาคม	20	4
5.	บ้านท่ามะพร้าววิทยา	37	8

ตารางที่ 3.1 จำนวนครูผู้สอนในสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ณ วันที่ 10 มิ.ย. 60

มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ณ วันที่ 10 มิ.ย. 60

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
6.	หนองแค “สรกิจพิทยา”	122	27
7.	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสระบุรี	33	7
8.	หินกองวิทยาคม	39	9
9.	หนองแซงวิทยา	34	8
10.	บ้านหมอ “พัฒนานุกูล”	50	11
11.	เสาไห้ “วิมลวิทยานุกูล”	132	29
12.	โคกกระท้อนกิตติวุฒิวทยา	34	8
13.	สุธีวิทยา	62	14
14.	พระพุทธบาท “พลาณุกูลวิทยา”	21	5
15.	ประเทียขวิทยาทาน	81	18
16.	มวกเหล็กวิทยา	91	20
17.	ซับน้อยเหนือวิทยาคม	33	7
18.	หนองโคนวิทยา	15	3
19.	ดอนพุดวิทยา	25	6
20.	วังม่วงวิทยาคม	27	6
21.	เทพศิรินทร์ พุแค	85	19
	รวม	1,360	302

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) มี 3 ขั้นตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล มี 6 ประการ ดังนี้

- 1) หลักนิติธรรม Rule of Laws
- 2) หลักด้านหลักคุณธรรม Ethics
- 3) หลักความโปร่งใส Transparency

- 4) หลักการมีส่วนร่วม Participation
- 5) หลักความรับผิดชอบ Accountability
- 6) หลักความคุ้มค่า Value for Money

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน
- 2) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น
- 3) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก
- 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัย หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง
การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสังเคราะห์
กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด และรูปแบบของการสร้าง
ข้อคำถามเป็นรายชื่อ

3.3.2 สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน แบบประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ และแบบตรวจสอบรายการให้ครอบคลุมเนื้อหากรอบแนวคิด และสอดคล้องกับคำจำกัดความในงานวิจัย

3.3.3 ตรวจสอบความถูกต้อง และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์

3.3.4 นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ความถูกต้องเชิงโครงสร้าง (Construct validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of the Item-objective Congruence: IOC) พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

3.3.5 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5-1.00 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach) จากการตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม พบว่า ค่า = 0.990

3.3.6 นำผลการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากงานบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

3.4.2 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มประชากรและขอรับคืนทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยไปด้วยตนเอง

3.4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้ จำนวน 302 คน คิดเป็น 100% นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม (Questionnaire) จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.2 การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์เป็นรายข้อและรายด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 5.50 – 5.00 มีการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด

3.5.3 ประสิทธิภาพของโรงเรียนวิเคราะห์เป็นรายข้อ รายด้านและโดยรวม โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้คะแนนตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, น.110) กำหนดเกณฑ์แปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 5.50 – 5.00 ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.5.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ดังนี้

ค่า $r = 0.81 - 0.99$ หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่า $r = 0.61 - 0.80$ หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่า $r = 0.41 - 0.60$ หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่า $r = 0.20 - 0.40$ หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ

ค่า $r =$ ต่ำกว่า 0.20 หมายความว่า มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่า $r = 0$ หมายความว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

หากค่า r มีค่าเป็น บวก (+) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางบวกหรือสัมพันธ์กันไปในทางเดียวกัน

หากค่า r มีค่าเป็น ลบ (-) หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันทางลบหรือสัมพันธ์กันไปในทางผกผัน

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1) สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ

2) การวิเคราะห์การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลไปใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสระบุรี ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 21 โรงเรียน จำนวน 302 คน โดยได้รับแบบสอบถามมาครบถ้วนสมบูรณ์ จากนั้นนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบความเรียง ตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.3 การวิเคราะห์การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

4.4 การวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนความหมาย ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
G	แทน	หลักธรรมาภิบาล
G1	แทน	หลักนิติธรรม Rule of Laws
G2	แทน	หลักด้านหลักคุณธรรม Ethics
G3	แทน	หลักความโปร่งใส Transparency

G4	แทน	หลักการมีส่วนร่วม Participation
G5	แทน	หลักความรับผิดชอบ Accountability
G6	แทน	หลักความคุ้มค่า Value for Money
E	แทน	ประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน
E1	แทน	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน
E2	แทน	ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
E3	แทน	ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก
E4	แทน	ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี มีจำนวน 302 ฉบับ เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของตัวอย่างแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

			n = 302
	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ			
	ชาย	64	21.19
	หญิง	238	78.81
	รวม	302	100.00
2. ระดับการศึกษา			
	ปริญญาตรี	194	64.24
	ปริญญาโท	103	34.11
	ปริญญาเอก	5	1.66
	รวม	302	100.00

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของตัวอย่างแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน (ต่อ)

n = 302		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	91	30.13
5-10 ปี	71	23.51
11-15 ปี	67	22.19
15 ปี ขึ้นไป	73	24.17
รวม	302	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 238 คน คิดเป็น ร้อยละ 78.81 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 64.24 มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 30.13

4.3 ผลการวิเคราะห์การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

จากการศึกษาระดับการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากประชากร จำนวน 302 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 4 สระบุรี

การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักนิติธรรม Rule of Laws (G1)	4.03	0.87	มาก
2. หลักคุณธรรม Ethics (G2)	4.20	0.91	มาก
3. หลักความโปร่งใส Transparency (G3)	4.04	0.97	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม Participation (G4)	4.12	0.93	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ Accountability (G5)	4.10	0.94	มาก
6. หลักความคุ้มค่า Value for Money (G6)	4.14	0.92	มาก
รวม	4.10	0.92	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าหลักคุณธรรม Ethics มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.91) รองลงมาคือ หลักความคุ้มค่า Value for Money ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.92) ส่วนหลักนิติธรรม Rule of Laws มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.87)

เมื่อวิเคราะห์การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ในแต่ละด้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.3 - 4.8

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักนิติธรรม

Rule of Laws

ด้านหลักนิติธรรม Rule of Laws	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน ให้อย่างชัดเจน	4.24	0.76	มาก
2. ผู้บริหารมีการบริหารงานอันเป็นที่ยอมรับต่อบุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.88	0.86	มาก
3. ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานตามนโยบาย	4.18	0.88	มาก
4. ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดี	3.82	0.96	มาก
รวม	4.03	0.87	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักนิติธรรม Rule of Laws โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนให้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.76) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานตามนโยบาย ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.88) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.96)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักคุณธรรม Ethics

ด้านหลักคุณธรรม Ethics	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงาน	3.95	0.90	มาก
2. ผู้บริหารพิจารณาตัดสินเรื่องต่างๆ โดย ยึดมั่นในความถูกต้อง มีเหตุผล เทียบธรรมเป็นธรรม และมีความชอบธรรม	4.02	0.95	มาก
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรยึดถือความซื่อสัตย์ ในการปฏิบัติหน้าที่	4.25	0.96	มาก
4. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความอดทนในการปฏิบัติ หน้าที่	4.22	0.91	มาก
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติ หน้าที่	4.28	0.92	มาก
6. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความเสียสละในการปฏิบัติ หน้าที่	4.34	0.84	มาก
7. ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีน้ำใจในการปฏิบัติหน้าที่	4.33	0.88	มาก
รวม	4.20	0.91	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักคุณธรรม Ethics โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.84) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีน้ำใจในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.88) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.90)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความโปร่งใส Transparency

ด้านหลักความโปร่งใส Transparency	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้	4.03	0.96	มาก
2. ผู้บริหารปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก	4.05	0.96	มาก
3. ผู้บริหารให้มีการตรวจสอบประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ	4.03	0.99	มาก
รวม	4.04	0.97	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความโปร่งใส Transparency โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.96) รองลงมาคือ ผู้บริหารให้มีการตรวจสอบประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.99) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.96)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม Participation

ด้านหลักการมีส่วนร่วม Participation	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.15	0.88	มาก
2. ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะและการตัดสินใจ แก้ปัญหา	3.99	0.97	มาก
3. ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีมเพื่อให้ การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	4.28	0.89	มาก

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม
Participation (ต่อ)

ด้านหลักการมีส่วนร่วม Participation	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วม ในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน	4.07	0.96	มาก
รวม	4.12	0.93	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม Participation โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.93) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีมเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.89) รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.88) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะและการตัดสินใจแก้ปัญหา ($\bar{X}=3.99$, S.D.=0.97)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ Accountability

ด้านหลักความรับผิดชอบ Accountability	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารตระหนักถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น	4.16	0.95	มาก
2. ผู้บริหารมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน	4.13	0.90	มาก
3. ผู้บริหารมีจิตสำนึกต่อการปฏิบัติหน้าที่ในทุกงาน ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.03	0.90	มาก
4. ผู้บริหารยอมรับผลในการปฏิบัติงาน	4.05	0.96	มาก
5. ผู้บริหารไม่ละทิ้งการปฏิบัติหน้าที่	4.10	0.95	มาก
6. ผู้บริหารปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ	4.11	0.95	มาก
รวม	4.10	0.94	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ Accountability โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารตระหนักถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด ($\bar{X}=4.16$, S.D.=0.95) รองลงมาคือ ผู้บริหารมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.90) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีจิตสำนึกต่อการปฏิบัติหน้าที่ในทุกงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.90)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า Value for Money

ด้านหลักความคุ้มค่า Value for Money	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารมีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม	4.12	0.95	มาก
2. ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติงานจากการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาที่แท้จริง	4.10	0.88	
3. ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน	4.19	0.93	มาก
รวม	4.14	0.92	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า Value for Money โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.93) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.95) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติงานจากการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาที่แท้จริง ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.88)

4.4 การวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

จากการศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
จากประชากร จำนวน 302 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

ประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียน (E)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน (E1)	4.10	0.91	มาก
2. ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูง (E2)	4.08	0.94	มาก
3. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก(E3)	4.30	0.95	มาก
4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน โรงเรียน (E4)	4.21	0.85	มาก
รวม	4.17	0.91	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.91) เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด
($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.95) รองลงมาคือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน โรงเรียน ($\bar{X}=4.21$,
S.D.=0.85) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนสูง ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.94)

เมื่อวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ในแต่ละด้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 4.10-4.13

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน

ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหาร และครูร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอน	4.09	0.89	มาก
2. ผู้บริหาร และครูร่วมกันปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า ทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง	4.16	0.89	มาก
3. ผู้บริหารรับเอาแนวคิด นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการวางแผนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการของชุมชน	4.07	0.94	มาก
รวม	4.10	0.91	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.=0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหาร และครูร่วมกันปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า ทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.89) รองลงมาคือ ผู้บริหาร และครูร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.09$, S.D.=0.89) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารรับเอาแนวคิด นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการวางแผนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการของชุมชน ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.94)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู มีการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งในด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง	4.07	0.98	มาก
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาสื่อนวัตกรรมรวมทั้งจัดบรรยากาศและจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม	4.09	0.90	มาก
รวม	4.08	0.94	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาสื่อนวัตกรรมรวมทั้งจัดบรรยากาศและจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.90) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู มีการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.98)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก

ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการดำเนินงานด้านการบริหารการศึกษาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม	4.27	1.01	มาก
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการอบรมสั่งสอนให้นักเรียน เป็นคนที่มีคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม	4.35	0.98	มาก

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มี
เจตคติทางบวก (ต่อ)

ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อสังคม รู้จัก พัฒนาตนเองให้ได้รับการยกย่อง และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน	4.28	0.88	มาก
รวม	4.30	0.95	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประสิทธิภาพของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก โดยภาพรวมอยู่
ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการอบรม
สั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนที่มีความดี มีคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด ($\bar{X}=4.35$,
S.D.=0.98) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อสังคม รู้จักพัฒนาตนเอง
ให้ได้รับการยกย่อง และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.88) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ
ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการดำเนินงานด้านการบริหารการศึกษาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะ
ที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.27$, S.D.=1.01)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน
โรงเรียน

ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ในด้านการจัดการเรียนการสอน	4.14	0.86	มาก
2. ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ในด้านการปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.25	0.86	มาก
3. ผู้บริหารและครูส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับจากชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง โดยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	4.24	0.83	มาก
รวม	4.21	0.85	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาในด้านการปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยที่สูงสุด ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.86) รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับจากชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.83) ส่วนด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.86)

4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผู้วิจัยใช้การ วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

Correlation

ตัวแปร	G1	G2	G3	G4	G5	G6	E1	E2	E3	E4	G	E
G1	1											
G2	.847**	1										
G3	.833**	.886**	1									
G4	.759**	.864**	.897**	1								
G5	.854**	.935**	.924**	.878**	1							
G6	.795**	.888**	.892**	.841**	.934**	1						
E1	.733**	.817**	.800**	.812**	.851**	.849**	1					
E2	.696**	.823**	.799**	.802**	.845**	.838**	.904**	1				
E3	.724**	.850**	.818**	.794**	.870**	.858**	.881**	.892**	1			
E4	.669**	.685**	.685**	.645**	.755**	.764**	.837**	.796**	.854**	1		
G	.895**	.957**	.961**	.926**	.976**	.947**	.859**	.850**	.869**	.743**	1	
E	.746**	.842**	.822**	.809**	.879**	.875**	.957**	.952**	.960**	.916**	.879**	1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r=0.879$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นคู่พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ หลักความรับผิดชอบ (G5) กับความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (E3) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .870 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คู่ที่มีความสัมพันธ์ รองลงมาคือ หลักความคุ้มค่า (G6) กับความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (E3) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .858 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ หลักการมีส่วนร่วม (G4) กับความสามารถในการแก้ปัญหา (E4) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .645 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ปีการศึกษา 2561 จำนวน 302 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Kregcie & Morgan, 1970, pp.608-609)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ข้อคำถามทั้งหมด จำนวน 38 ข้อ มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จำนวน 302 คน ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 78.81 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 64.24 มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 30.13

5.1.2 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักคุณธรรม Ethics มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91 รองลงมาคือ หลักความคุ้มค่า Value for Money มีค่าเฉลี่ย 4.14 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92 ส่วนหลักนิติธรรม Rule of Laws ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.03 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87

5.1.2.1 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักนิติธรรม Rule of Laws โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.03 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.24 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานตามนโยบาย มีค่าเฉลี่ย 4.18 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี มีค่าเฉลี่ย 3.82 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96

5.1.2.2 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักคุณธรรม Ethics โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.34 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีน้ำใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ย 4.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 3.95 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90

5.1.2.3 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความโปร่งใส Transparency โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.04 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.97 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 รองลงมาคือ ผู้บริหารให้มีการตรวจสอบประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.03 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้มีค่าเฉลี่ย 4.03 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96

5.1.2.4 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม Participation โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีม เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.28 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มีค่าเฉลี่ย 4.15 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและการตัดสินใจแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ย 3.99 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.97

5.1.2.5 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ Accountability โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารตระหนักถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.16, S.D.=0.95 รองลงมาคือ ผู้บริหารมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎ ระเบียบของ โรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.13 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีจิตสำนึกต่อการปฏิบัติหน้าที่ในทุกงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ย 4.03 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90

5.1.2.6 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า Value for Money โดยภาพรวมการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.14 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของ โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.19 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93 รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม มีค่าเฉลี่ย 4.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติงานจากการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาที่แท้จริง มีค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88

5.1.3 ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.30 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95 รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.21 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 ส่วนด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.94

5.1.3.1 ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูร่วมกันปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า ทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.16 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 รองลงมาคือ ผู้บริหาร และครูร่วมกันพัฒนา

เปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารรับเอาแนวคิด นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ๆ มาในการวางแผนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.07 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91

5.1.3.2 ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาสื่อ นวัตกรรมรวมทั้งจัดบรรยากาศและจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู มีการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 4.07 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98

5.1.3.3 ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.30 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.35 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อสังคม รู้จักพัฒนาตนเองให้ได้รับการยกย่อง และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.28 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการดำเนินงานด้านการบริหารการศึกษาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.27 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01

5.1.3.4 ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.21 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในด้านการปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.24 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.14 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86

5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r=0.879$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นคู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ หลักความรับผิดชอบ (G5) กับความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (E3) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .870 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คู่ที่มีความสัมพันธ์รองลงมาคือ หลักความคุ้มค่า (G6) กับความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (E3) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .858 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ หลักการมีส่วนร่วม (G4) กับความสามารถในการแก้ปัญหา (E4) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .645 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผลของการวิจัยนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

5.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผู้บริหารมีการใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานเพื่อรองรับนโยบายรัฐบาลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต แผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ การปฏิรูปการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษาและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ตามกรอบการปฏิรูปการศึกษาใน 4 ด้าน คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาครูยุคใหม่ การพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ การพัฒนาการบริหารจัดการยุคใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขึ้นพื้นฐาน, 2553, ก) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ บัวจิต (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วม

ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร พุดมี (2551, บทคัดย่อ) ศึกษา การบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผลการวิจัย
พบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู มีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
มากทั้งโดยรวมและรายด้าน ตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลัก
ความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักนิติธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนตรี มีรัตน์
(2552, น.110-112) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โรงเรียน
มัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน
ตามขนาดโรงเรียน อยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักคุณธรรม
ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ส่วน โรงเรียน
ขนาดกลางอยู่ในระดับมากที่สุด ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปรเมศวร์ ปญญาวิชโร (แจ่มแจ่ม)
(2554, บทคัดย่อ ข) ศึกษา ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า
ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานในด้านหลัก
ความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนในด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การเปรียบเทียบระดับ
ความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ
สถานภาพ วุฒิการศึกษา อายุราชการ รายได้ไม่แตกต่างกัน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสกล
ฐาน ฐมโม (อินทร์คล้าย) (2556, น.87) ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนและส่งเสริมในการใช้
หลักธรรมาภิบาลนั้นควรให้เกิดขึ้นภายในหน่วยงานสถานศึกษาอย่างแท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษา
ต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อข้าราชการครูที่อยู่ภายใต้การปกครองได้ให้เห็นเป็นแบบอย่างและ
คอยกระตุ้นข้าราชการครูให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในสถานศึกษา
ของตนเอง เมื่อข้าราชการครูในสถานศึกษาเกิดความรู้และเข้าใจในการบริหารงานของผู้บริหาร
สถานศึกษาและบริบทต่างๆ ก็จะมี ความเข้าใจที่ดีอันก่อให้เกิดการบริหารงานของผู้บริหาร
สถานศึกษาและบริบทต่างๆ ก็จะมี ความเข้าใจที่ดีอันก่อให้เกิด การบริหารงานและทำงานร่วมกัน
อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ จีวน้อย (2557, น.110-120) ได้ศึกษา
การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย

อยู่ในระดับมาก อาจมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 และส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นการบริหารจัดการและปฏิบัติตามนโยบาย และกลยุทธ์การพัฒนาการศึกษา เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักนิติธรรม เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช้ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องมาประกอบการตัดสินใจดำเนินงานด้านหลักคุณธรรม อนุมัติจากผู้บริหารรัฐศาสตร์ยังขาดความตระหนักได้ปฏิบัติราชการแม้การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านหลักความคุ้มค่า อนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษายังไม่เห็นความสำคัญต่อการวางแผน และสำเร็จความต้องการในการใช้วัสดุ และอุปกรณ์ของสถานศึกษา และยังขาดการกำกับควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ผู้บริหารได้นำหลักธรรมาภิบาล คือ หลักนิติธรรม หลักด้านคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาใช้ในการบริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับสูงมากทุกด้าน แต่มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นที่น่าสนใจ คือ หลักนิติธรรม

5.2.2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ผู้บริหารบริหารงานในด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้โดยใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ไม่สร้างความเครียดในการบริหารงาน เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา ตามขอบข่ายงานการบริหาร มีความรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนได้อย่างดี ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ดวงจักร (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏอยู่ในระดับมาก การประเมินนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีผลกระทบอยู่ในระดับน้อย ประสิทธิภาพของนโยบายการบริหารจัดการ ตามหลักธรรมาภิบาล มีความสำเร็จในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การกำหนด นโยบายธรรมาภิบาล การนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ และการประเมินผลกระทบนโยบาย

ธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับประสิทธิผลของนโยบาย ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาณิช บุญครอบ (2556, น.90-96) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากในทุกด้านสำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รองลงมาคือ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นายสมมาตร คงชื่นสิน (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นต่อประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา เกษร (2555, น.101-105) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

5.2.3 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก ($r = 0.939$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์ระดับสูงและสูงมากเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารบริหารงานตามกรอบนโยบายการพัฒนาระบบการจัดการมัธยมศึกษา และระบบการจัดการเรียนรู้ใหม่สู่คุณภาพมาตรฐานระดับสากล ที่มีใช้มุ่งแต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนามิติคุณภาพเก่ง 8 ประการ ตามนโยบายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารจัดการมัธยมเชิงปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีความสามารถ และมีความสุขในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง มีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษา ยังสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดเป้าหมายด้านธรรมาภิบาล มุ่งให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการหน่วยงาน ซึ่งให้มีการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุสิต เจนวิถิ (2551, น.95-99) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและมีประสิทธิผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับสูงยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลพร จันเสียม (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางบวก โดยความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิณิจ ลิขิตวัฒน์กิจ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักนิติธรรม Rule of Laws ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารควรส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการรักษากฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา และสร้างตัวอย่างที่ดี

5.3.1.2 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักคุณธรรม Ethics ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรตัดสินใจพิจารณาเรื่องต่างๆ โดยยึดความถูกต้องตามกรอบของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยไม่เอนเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

5.3.1.3 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความโปร่งใส Transparency ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน บริหารงานด้วยความโปร่งใส ตรงไปตรงมา เปิดเผย สามารถตรวจสอบได้ เพื่อส่งเสริมการทำงานที่ดีและสร้างความไว้วางใจในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียน

5.3.1.4 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม Participation ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะและการตัดสินใจแก้ปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยให้ทุกฝ่ายและทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการระดมความคิดเห็นทั้งในด้านการบริหาร โรงเรียนและด้านของการแก้ปัญหา

5.3.1.5 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ Accountability จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารมีจิตสำนึกต่อการปฏิบัติหน้าที่ในทุกระดับที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเป็นแบบอย่างในการรับผิดชอบหน้าที่ในการทำงานต่างๆ ทั้งในการพัฒนาการบริหารจัดการ โรงเรียนและเป็นผู้ดำเนินการลงมือแก้ไขปัญหาต่างๆ

5.3.1.6 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า Value for Money ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติงานจากการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาที่แท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ อย่างเป็นระบบ มีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นจริงเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง

5.3.1.7 ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารรับเอาแนวคิด นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการวางแผนการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการของ

ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมานวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการวางแผนบริหารจัดการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ ส่งเสริมให้ครูนักเรียนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานชุมชนในการสร้างแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.3.1.8 ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งในด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ไม่ว่าจะป็นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ส่งเสริมให้มีการนำผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมาให้ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพครู และนักเรียน

5.3.1.9 ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการดำเนินงานด้านการบริหาร การศึกษาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารควรให้ครูและผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมหรือจัดทำโครงการที่เป็นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียน

5.3.1.10 ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาข้อมูลที่รอบด้านและจัดทำคำแนะนําเป็นนโยบายด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน

5.3.1.11 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จากผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดคือ หลักการมีส่วนร่วมกับความสามารถในการแก้ปัญหา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารงานหรือดำเนินการต่างๆ ได้รับความรู้การบริหารงาน ติดตามประเมินผล ตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ มีส่วนในการร่วมคิด ร่วมทำร่วมตัดสินใจ ร่วมกันสนับสนุน ระดมทรัพยากรในการพัฒนาโรงเรียนในภายในและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนาด้านการเรียนการสอนและด้านต่างๆ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางในการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ จีวน์ออต. (2557). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1-2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.).
- กาญจนา เกษร. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- จำนงค์ นาหนองตูม. (2550). การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- ชรินทร์ แผงดี. (2550). การนำเสนอรูปแบบการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงพลาญชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- ดัสกรณี เพชรดี. (2551). การบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- คุณิต เจนวิถี. (2551). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ทวีวัฒน์ อินทรประเสริฐ. (2559). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- ทักษิณา เหลืองทวีผล. (2551). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- ทินกร อัครศรีชัยโรจน์. (2551). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบุลาราชธานี เขต 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- ชเนตร มีรัตน์. (2552). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- ธีรวัฒน์ ชูญาติ. (2552). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบุลาราชธานี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยบัณฑิตบริหารธุรกิจ).
- นฤมล ทับจุมพล. (2541). แนวคิดและวาทกรรมว่าด้วย “ธรรมรัฐแห่งชาติ” ในการจัดการปกครอง (Governance). บรรณาธิการ.ม.ร.ว.พยุหะนันท์ ชุมพล, กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิต โคนโพธิ์. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2558). การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พรหมเมศวร์ คำผาบ. (2551). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- พระปรเมศวร์ ปญญาวิชโร (แจ่มแจ้ง). (2554). ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระมหาลา พิง ชีรปัญญา (เพ็ญภู). (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย). (2556). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พินิจ ลิขิตวัฒน์กิจ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี).
- พิมพรรณ ภักดีอุรธน์. (2554). ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจนครบาลคันนายาว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกริก).
- ไพฑูรย์ บัวชิด. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ภารดี อนันตนาวิ. (2551). หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มนทิพย์ ทรงกิตพิศาล. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- มีชัย โสกันท์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อสถานศึกษาของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (6 เมษายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, น. 16-17.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542, 19 สิงหาคม). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1-2) พ.ศ.2545. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.
- ลัดดา พลวัฒน์. (2557). ธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัย. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรัท พฤษยาคุณันท์ (2550). ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency & Effectiveness) ออนไลน์ เข้าถึงใน <http://penet.blogspot.com/2008/07/efficiencyeffectivenessadministrator.html>. สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2553.
- วรางคณา กาญจนพาทิ. (2556). ภาวะผู้นำและภาวะผู้ตามที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลองค์การ:กรณีศึกษาราชการเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- วานิช บุญครอบ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- วิไลพร จันเสียม. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สมคิด ดวงจักร. (2555). ประสิทธิภาพของนโยบายการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

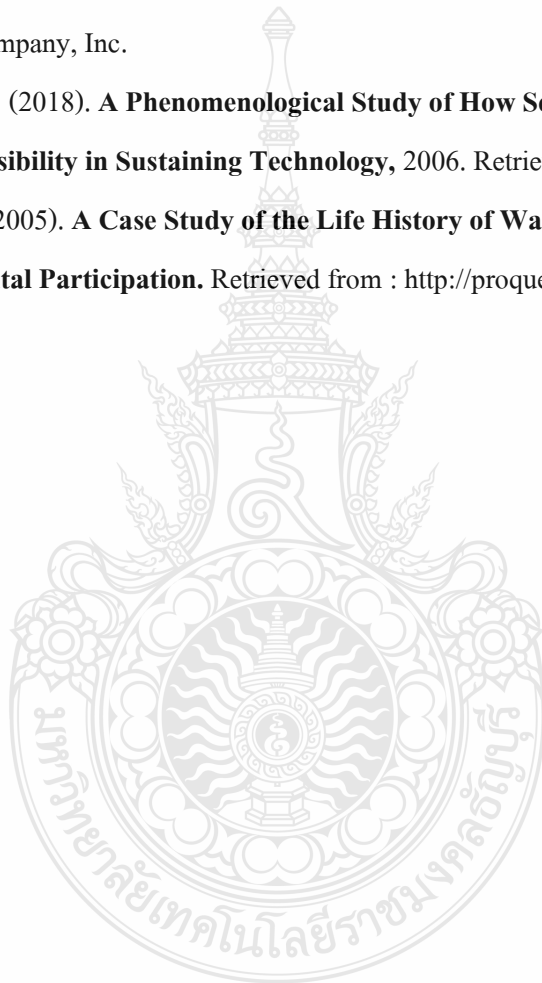
- สมชาย น้อยจำ และคณะ. (2559). ธรรมนูญกับประสิทธิผลในการบริหารงานตามหลักการประเมิน
แห่งคุณภาพของเทศบาลนคร เจ้าพระยาสุรศักดิ์ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี.
วารสารเกษมบัณฑิต, 17(2), กรกฎาคม – ธันวาคม.
- สมมาตร คงชื่นสิน. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับ ประสิทธิภาพในการ
บริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). หลักสูตรการพด้นผู้บริหารสถานศึกษา
ทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ : ทอสมล.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2552). ความหมายของหลักธรรมาภิบาล. สืบค้นจาก
http://www.tei.or.th/th/area_about.php?area_id=7
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2560).
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนัก ก.พ.ร.). (2555). หลักธรรมาภิบาลของการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สุดจิต นิमितกุล. (2543). กระทบวงมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดีการปกครองที่ดี
(good governance). กรุงเทพฯ: บพิศการพิมพ์
- หฤทัย สิมมะลา. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- อนันท์ งามสะอาด. (2551). ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่างกันอย่างไร. เข้าถึงได้จาก
[http://www.sisat.ac.th/main/index.php?option=com_content&view=article&id=187 %](http://www.sisat.ac.th/main/index.php?option=com_content&view=article&id=187).
- อรนุช กุลสุวรรณ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของสถานศึกษาในอำเภอบ่อทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อัมพร พุดมี. (2551). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- อารินดา ตอหะ. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กับประสิทธิผลการดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- Etzioni. (1964). **Modern Organization**. Englewood Cliffs, New York : Prentice – Hall, Inc.
- Fiedler, F.E. (1967). **A Theory of Leadership Effectiveness**. New York : McGraw – Hill.
- Hendrik, J., T. (2005). **Donors and Good Governance: Analysis of a Policy Discourse in the Netherlands and Germany**. Dissertation Enschede, Netherlands: University of Twente
- Hoy, Wayne K. and Miskel, C.G. 2005. **Educational Administration : Theory, Research and Practice**. 7th ed. New York : The McGraw-Hill Companies.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G.. (1991). **Education administration: Theory research and Practice**. 4th ed. Singapore: McGraw-Hill International.
- Kimmet P. (2005). **The Politics of Good Governance in the Asean 4**. New York: McGraw - Hill.
- Kosten, Linda A. (2018). **Academic Deans' Perspectives on the Effectiveness of Responsibility Center Management**, 2006 Retrieved April 20.
- Kregcie & Morgan, (1970) . Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30, 608-609.
- Mott, P.W. (1972). **The characteristic of effective organization**, New York: Harper & Row.
- Pillay, S. (2004). Corruption-the challenge to good Governance : a south African perspective. **International Journal of public sector management**, 17(7), 586 – 605.
- Ross, T., I. (2002). **Supervision and Instructional Leadership : A developmental approach**. New York: McGraw - Hill.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Seashore, S.E. and Yuchtman, E. (1991). **A System in Resource Approach to Organization Effectiveness**, *Administrative Science Quarterly*. 32 : 377-395.
- Steers, R.M. and Porter. (1977). **Organizational Effectiveness**. Santa Monica Calif : Goodyear Publishing Company, Inc.
- Turner, Jesica Angelique. (2018). **A Phenomenological Study of How Secondary Principals Perceive Their Responsibility in Sustaining Technology**, 2006. Retrieved April 20,
- Wessling, Anne Bryan. (2005). **A Case Study of the Life History of Waldorf School Through the Lens of Parental Participation**. Retrieved from : <http://proquest.umi.com/pqdweb?>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ดร.สุรัตน์ ขันบุญจันทร์ อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. ดร.อิศคุณ สีนธนาปัญญา ครูวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบางเขน (ไว้สาลิอนุสรณ์)
3. ผศ.ดร.เสวียน เจนเขว่า อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
4. ดร.วิษณุ เป็รียนิม อาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
5. นายจงจิตร ดวงสนาม ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์ ขอนแก่น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม งานบัณฑิตศึกษา โทร. ๐๒ ๕๔๔ ๓๒๐๕

ที่ ศธ ๐๕๗๘.๐๒ / ๓๑๕๙

วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์

เนื่องด้วย นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย นักศึกษาปริญญาโท รหัสนักศึกษา ๑๑๕๗๗๐๒๐๔๐๑๒-๕ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔ สระบุรี โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้แก่ นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ที่ ศธ ๐๕๗๘.๐๒/๐๓๖๖

คณะกรรมการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๒๙ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน ดร.อติคุณ สินธนาปัญญา

เนื่องด้วย นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยกับหลัก
ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต ๔ สระบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิมิตพรหม เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้
นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย นักศึกษาปริญญาโท เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดย
รายละเอียดในเรื่องของวันและเวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานไปยังสถานศึกษาด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิมิตผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๒ ๕๔๔ ๓๒๐๕
โทรสาร ๐๒ ๕๗๗ ๓๒๐๗

ที่ ศธ ๐๕๓๙.๐๒/ ๐๗๖๒

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๒๗ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน ดร.วิษณุ เปรียญนัม

เนื่องด้วย นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำ วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยกับหลัก
ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต ๔ สระบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้
นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย นักศึกษาปริญญาโท เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดย
รายละเอียดในเรื่องของวันและเวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานไปยังสถานศึกษาด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นียมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๒ ๕๔๔ ๓๒๐๕
โทรสาร ๐๒ ๕๓๗ ๓๒๐๗

ที่ ศธ ๐๕๗๘.๐๒/๐๗๐๖

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๒๗ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน เจนเขว้า

เนื่องด้วย นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยกับหลัก
ธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต ๔ สระบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิมลพพรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้
นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย นักศึกษาปริญญาโท เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดย
รายละเอียดในเรื่องของวันและเวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานไปยังสถานศึกษาด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๒ ๕๔๔ ๓๒๐๕
โทรสาร ๐๒ ๕๗๗ ๓๒๐๗

ที่ ศธ ๐๕๓๘.๐๒/๐๙๐๘

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๒๑ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายจงจิตร ดวงสนาม

เนื่องด้วย นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยกับหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔ สระบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิมลพรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้ นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย นักศึกษาปริญญาโท เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยรายละเอียดในเรื่องของวันและเวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานไปยังสถานศึกษาด้วยตนเอง.

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นียมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๒ ๕๔๙ ๓๒๐๕

โทรสาร ๐๒ ๕๗๗ ๓๒๐๗

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

คำชี้แจง :

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ซึ่งท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างแท้จริงให้ครบถ้วน ทุกข้อคำถามคำตอบของท่านผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน หรือหน่วยงานที่ท่านรับผิดชอบ เนื่องจากผู้วิจัยจะนำคำตอบของท่าน ไปใช้วิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น

2. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไว้ ณ โอกาสนี้

นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ข้อที่	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1.	<p>เพศ</p> <p>☐ ชาย</p> <p>☐ หญิง</p>	
2.	<p>ระดับการศึกษา</p> <p>☐ 1. ปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาโท</p> <p>☐ 3. ปริญญาเอก</p>	
3.	<p>ประสบการณ์ในการทำงาน</p> <p>☐ 1. น้อยกว่า 5 ปี ☐ 2. 5-10 ปี</p> <p>☐ 3. 11-15 ปี ☐ 4. 15 ปี ขึ้นไป</p>	

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล

คำชี้แจง ในการตอบคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ( ) ตามที่ท่านได้พิจารณาในช่องขวามือ คือ ช่องระดับคะแนน ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง หรือความเป็นจริงมากที่สุดเกี่ยวกับการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลทั้งหมดจำนวน 27 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง	การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
หลักนิติธรรม						
1	ผู้บริหารกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน					
2	ผู้บริหารบริหารงานจนเป็นที่ยอมรับต่อบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
3	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานตามนโยบาย					
4	ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดี					
หลักคุณธรรม						
5	ผู้บริหารวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติงาน					
6	ผู้บริหารพิจารณาตัดสินเรื่องต่าง ๆ โดยยึดมั่นในความถูกต้อง มีเหตุผล เที่ยงธรรมเป็นธรรม และมีความชอบธรรม					
7	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรยึดถือความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่					
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความอดทนในการปฏิบัติหน้าที่					

ข้อ	การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
หลักคุณธรรม (ต่อ)						
9	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติหน้าที่					
10	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่					
11	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีน้ำใจในการปฏิบัติหน้าที่					
หลักความโปร่งใส						
12	ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้					
13	ผู้บริหารปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก					
14	ผู้บริหารให้มีการตรวจสอบประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ					

ข้อ	การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
หลักการมีส่วนร่วม						
15	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
16	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะและการตัดสินใจแก้ปัญหา					
17	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีม เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน					
18	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน					
หลักความรับผิดชอบ						
19	ผู้บริหารตระหนักถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น					
20	ผู้บริหารมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน					
21	ผู้บริหารมีจิตสำนึกต่อการปฏิบัติหน้าที่ทุกในงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					

ข้อ	การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
22	ผู้บริหารยอมรับผลในการปฏิบัติงาน					
23	ผู้บริหารไม่ละทิ้งการปฏิบัติหน้าที่					
24	ผู้บริหารปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ					
หลักความคุ้มค่า						
25	ผู้บริหารมีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม					
26	ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติงานจากการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาที่แท้จริง					
27	ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน

คำชี้แจง ในการตอบคำถาม โปรดทำเครื่องหมาย ( ) ตามที่ท่านได้พิจารณาในช่องขวามือ คือ ช่องระดับคะแนน ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง หรือความเป็นจริงมากที่สุดเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี จำนวน 11 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน						
1	ผู้บริหาร และครูร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอน					
2	ผู้บริหาร และครูร่วมกันปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้าทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง					
3	ผู้บริหารรับเอาแนวคิด นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการวางแผนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการของชุมชน					
2 ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง						
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู มีการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง					
5	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาสื่อ นวัตกรรมรวมทั้งจัดบรรยากาศและจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม					

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
3 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก						
6	ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการดำเนินงานด้านการบริหารการศึกษาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม					
7	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม					
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อสังคม รู้จักพัฒนาตนเองให้ได้รับการยกย่องและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน					
4 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน						
9	ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน					
10	ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในด้านการปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
11	ผู้บริหารและครูส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน					

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ในการตอบแบบสอบถาม

(นางสาวอุษารัตน์ คาวลอย)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

ข้อ	การบริหาร ด้วยหลักธรรมาภิบาล	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
หลักนิติธรรม									
1	ผู้บริหารกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารบริหารงานจนเป็นที่ยอมรับ ต่อบุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนการ ปฏิบัติงานตามนโยบาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนอย่าง เหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
หลักคุณธรรม									
5	ผู้บริหารวางตนเป็นกลางในการ ปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารพิจารณาตัดสินเรื่องต่าง ๆ โดยยึดมั่นในความถูกต้อง มีเหตุผล เที่ยงธรรมเป็นธรรม และมีความ ชอบธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
6	ผู้บริหารพิจารณาตัดสินเรื่องต่าง ๆ โดยยึดมั่นในความถูกต้อง มีเหตุผลเที่ยงธรรมเป็นธรรม และมีความชอบธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรยึดถือความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความอดทนในการปฏิบัติหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีน้ำใจในการปฏิบัติหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
หลักความโปร่งใส									
12	ผู้บริหารสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงานที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	ผู้บริหารปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
14	ผู้บริหารให้มีการตรวจสอบประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
หลักการมีส่วนร่วม									
15	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะและการตัดสินใจแก้ปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีมเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
หลักความรับผิดชอบ									
19	ผู้บริหารตระหนักถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	ผู้บริหารมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บรรลุความสำเร็จ สอดคล้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
หลักความรับผิดชอบ									
21	ผู้บริหารมีจิตสำนึกต่อการปฏิบัติหน้าที่ทุกในทุุกงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	ผู้บริหารยอมรับผลในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	ผู้บริหารไม่ละทิ้งการปฏิบัติหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	ผู้บริหารปรับปรุงพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
หลักความคุ้มค่า									
25	ผู้บริหารมีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
26	ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติงานจากการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาที่แท้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	ผู้บริหารมีการควบคุม กำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 4 สระบุรี

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน									
1	ผู้บริหาร และครูร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหาร และครูร่วมกันปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้าทันต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารรับเอาแนวคิด นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการวางแผนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการของชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง									
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู มีการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
5	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาสื่อ นวัตกรรมรวมทั้งจัดบรรยากาศและจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก									
6	ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการดำเนินงานด้านการบริหารการศึกษาให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อสังคม รู้จักพัฒนาตนเองให้ได้รับการยกย่อง และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน									
9	ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	เฉลี่ย	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
10	ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในด้าน การปกครองดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	ผู้บริหารและครูส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับจากชุมชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องโดยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ในการตอบแบบสอบถาม

(นางสาวอุษารัตน์ คาวลอย)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์
หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ตอนที่ 2 การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.989	27

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.970	11

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
หลักนิติธรรม Rule of Laws (G1)	302	1.00	5.00	4.030	0.776
หลักด้านหลักคุณธรรม Ethics (G2)	302	1.00	5.00	4.199	0.823
หลักความโปร่งใส Transparency (G3)	302	1.00	5.00	4.040	0.914
หลักการมีส่วนร่วม Participation (G4)	302	1.00	5.00	4.121	0.849
หลักความรับผิดชอบ Accountability (G5)	302	1.00	5.00	4.097	0.881
หลักความคุ้มค่า Value for Money (G6)	302	1.00	5.00	4.138	0.889
Valid N (listwise)	302				

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี ราย 6 ด้าน

1. หลักนิติธรรม Rule of Laws (G1)

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
G11	302	1.00	5.00	4.03	0.78
G12	302	1.00	5.00	4.20	0.82
G13	302	1.00	5.00	4.04	0.91
G14	302	1.00	5.00	4.12	0.85
Valid N (listwise)	302				

2. หลักด้านหลักคุณธรรม Ethics

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
G21	302	1.00	5.00	3.95	0.90
G22	302	1.00	5.00	4.02	0.95
G23	302	1.00	5.00	4.25	0.96
G24	302	1.00	5.00	4.22	0.91
G25	302	1.00	5.00	4.28	0.92
G26	302	1.00	5.00	4.34	0.84
G27	302	1.00	5.00	4.33	0.88
Valid N (listwise)	302				

3. ด้านหลักความโปร่งใส Transparency

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
G31	302	1.00	5.00	4.03	0.96
G32	302	1.00	5.00	4.05	0.96
G33	302	1.00	5.00	4.03	0.99
Valid N (listwise)	302				

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม Participation

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
G41	302	1.00	5.00	4.15	0.88
G42	302	1.00	5.00	3.99	0.98
G43	302	1.00	5.00	4.28	0.90
G44	302	1.00	5.00	4.07	0.96
Valid N (listwise)	322				

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ Accountability

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
G51	302	1.00	5.00	4.16	0.95
G52	302	1.00	5.00	4.13	0.90
G53	302	1.00	5.00	4.03	0.90
G54	302	1.00	5.00	4.05	0.96
G55	302	1.00	5.00	4.10	0.95
G56	302	1.00	5.00	4.11	0.95
Valid N (listwise)	322				

6. ด้านหลักความคุ้มค่า Value for Money

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
G61	302	1.00	5.00	4.12	0.96
G62	302	1.00	5.00	4.10	0.88
G63	302	1.00	5.00	4.19	0.93
Valid N (listwise)	322				

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและ พัฒนาโรงเรียน (E1)	302	1.00	5.00	4.14	0.89
ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (E2)	302	1.00	5.00	4.10	0.85
ความสามารถในการพัฒนานักเรียน ให้มีเจตคติทางบวก(E3)	302	1.00	5.00	4.08	0.91
ความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน โรงเรียน (E4)	302	1.00	5.00	4.30	0.92
Valid N (listwise)	302				

1. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน (E1)

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
E11	302	1.00	5.00	4.09	0.89
E12	302	1.00	5.00	4.16	0.89
E13	302	1.00	5.00	4.07	0.94
Valid N (listwise)	302				

2. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (E2)

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
E21	302	1.00	5.00	4.07	0.98
E22	302	1.00	5.00	4.09	0.90
Valid N (listwise)	302				

3. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก (E3)

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
E31	302	1.00	5.00	4.27	1.01
E32	302	1.00	5.00	4.35	0.98
E33	302	1.00	5.00	4.28	0.88
Valid N (listwise)	302				

4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (E4)

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
E41	302	1.00	5.00	4.14	0.86
E42	302	1.00	5.00	4.25	0.86
E43	302	1.00	5.00	4.24	0.83
Valid N (listwise)	322				

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผล
 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 สระบุรี ผู้วิจัยใช้การ
 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation
 Coefficient)

Correlation

ตัวแปร	G1	G2	G3	G4	G5	G6	E1	E2	E3	E4	G	E
G1	1											
G2	.847**	1										
G3	.833**	.886**	1									
G4	.759**	.864**	.897**	1								
G5	.854**	.935**	.924**	.878**	1							
G6	.795**	.888**	.892**	.841**	.934**	1						
E1	.733**	.817**	.800**	.812**	.851**	.849**	1					
E2	.696**	.823**	.799**	.802**	.845**	.838**	.904**	1				
E3	.724**	.850**	.818**	.794**	.870**	.858**	.881**	.892**	1			
E4	.669**	.685**	.685**	.645**	.755**	.764**	.837**	.796**	.854**	1		
G	.895**	.957**	.961**	.926**	.976**	.947**	.859**	.850**	.869**	.743**	1	
E	.746**	.842**	.822**	.809**	.879**	.875**	.957**	.952**	.960**	.916**	.879**	1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

ภาคผนวก จ
รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้เก็บข้อมูล

รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้เก็บข้อมูล

ที่	ชื่อสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.	สระบุรีวิทยาคม	181	40
2.	สวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี	90	20
3.	แก่งคอย	148	33
4.	สองคอนวิทยาคม	20	4
5.	บ้านท่ามะพร้าววิทยา	37	8
6.	หนองแค “สรงกิจพิทยา”	122	27
7.	เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการสระบุรี	33	7
8.	หินกองวิทยาคม	39	9
9.	หนองแซงวิทยา	34	8
10.	บ้านหมอ “พัฒนานุกูล”	50	11
11.	เสาไห้ “วิมลวิทยานุกูล”	132	29
12.	โคกกระท้อนกิตติวุฒิวทยา	34	8
13.	สุธีวิทยา	62	14
14.	พระพุทธบาท “พลาณุกูลวิทยา”	21	5
15.	ประเทียบวิทยาทาน	81	18
16.	มวกเหล็กวิทยา	91	20
17.	ซับน้อยเหนือวิทยาคม	33	7
18.	หนองโดนวิทยา	15	3
19.	ดอนพุดวิทยา	25	6
20.	วังม่วงวิทยาคม	27	6
21.	เทพศิรินทร์ พุแค	85	19
	รวม	1,360	302

ภาคผนวก ฉ

หนังสือราชการเพื่อขอเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย

16586
07 ส.ค. 2561

ที่ ศธ ๐๕๗๘.๐๒/๑๑๐๘

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
๓๙ หมู่ ๑ ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี ๑๒๑๑๐

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูล
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔

เนื่องด้วย นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยกับหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔ สระบุรีโดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรหม เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้ นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย นักศึกษาปริญญาโท เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยรายละเอียดในเรื่องของวันและเวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานไปยังสถานศึกษาด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นียมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๒ ๕๕๙ ๓๒๐๕
โทรสาร ๐๒ ๕๗๗ ๓๒๐๗

โรงเรียนมงกุฎชัย
วันที่ ๒๕๐๐/๖๕๖๑
วันที่ ๒๖ ธ.ค. ๖๑
เวลา ๐๙.๓๐ น.

ที่ ศธ ๐๔๒๓๔/๖๓๘๔

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔
อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ๑๒๐๐๐

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔ (จังหวัดสระบุรี)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือคณะกรรมการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ที่ ศธ ๐๕๗๘.๐๒/๑๑๐๘ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ จำนวน ๑ แผ่น
๒. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย Oline จำนวน ๑ แผ่น

ด้วย นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔ (จังหวัดสระบุรี) และขอความอนุเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔ เก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาดังกล่าว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔ ได้อนุญาตให้นางสาวอุษารัตน์ ดาวลอย ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา จึงขอส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัย Oline มาให้โรงเรียน พิจารณาดำเนินการ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๒

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

เขียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมงกุฎชัย	
☒ เพื่อโปรดทราบ	☐ กลุ่มนโยบายและแผน
☐ กลุ่มบริหารงานวิชาการ	☐ กลุ่มบริหารทั่วไป
☐ กลุ่มบริหารงานบุคคลและงบประมาณ	☐ กลุ่มบริหารงานพิเศษและงบประมาณ
☒ ความรอบคอบ	☒ ดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางงามพิศ ลวากร)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔

กลุ่มอำนวยการ

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๓ ๓๕๓๐ ต่อ ๐ และ ๔๐๒

โทรสาร ๐ ๒๕๔๓ ๓๕๓๐ ต่อ ๔๐๑

E-mail : ssps4.go.th@gmail.com

www.ssps4.go.th/main

- คน
/ ๑๖/๑๒/๒๐๖๑/๒๐
๒๖ ธ.ค. ๖๑

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวอุษารัตน์ คาวลอย
วัน เดือน ปีเกิด	26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2530
ที่อยู่	78 หมู่ 3 ตำบลไผ่หลิว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี 18210
การศึกษา	ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ปริญญาโท ศีษาสาตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
การทำงาน	
พ.ศ. 2555-2560	ตำแหน่ง ครูอัตราจ้าง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
พ.ศ. 2560-ปัจจุบัน	ตำแหน่ง ครู โรงเรียนแก่งคอย อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี
โทรศัพท์	08-4912-8207
อีเมล	conan123448@gmail.com

